

РІШЕННЯ

Від 08.11.2017 № 826/17
м. Харків

Про затвердження Комплексної програми розвитку освіти м. Харкова на 2018-2022 роки

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», з метою створення умов для забезпечення населення м. Харкова доступною та якісною освітою, розвитку матеріально-технічної бази навчальних закладів та установ освіти міста, на підставі ст. 26 [Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»](#), керуючись ст. 59 [Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»](#), Харківська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Комплексну програму розвитку освіти м. Харкова на 2018-2022 роки (додається).
2. Фінансування Комплексної програми розвитку освіти м. Харкова на 2018-2022 роки здійснювати згідно із затвердженим кошторисом окремо на кожен рік.
3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію Харківської міської ради з гуманітарних питань (освіта, культура, духовність, молодіжна політика та спорт) і секретаря Харківської міської ради.

Міський голова Г.А. Кернес

до рішення 16 сесії Харківської міської ради
7 скликання «Про затвердження Комплексної
програми розвитку освіти м. Харкова на
2018-2022 роки»
від 08.11.2017 № 826/17

ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ

Комплексна програма розвитку освіти м. Харкова на 2018-2022 роки

м. Харків

2017 рік

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

Назва Програми	Комплексна програма розвитку освіти м. Харкова на 2018-2022 роки
Підстава для розробки Програми	- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»; - Закон України «Про освіту»; - Закон України «Про загальну середню освіту»; - Закон України «Про дошкільну освіту»; - Закон України «Про позашкільну освіту»; - Закон України «Про професійно-технічну освіту».
Замовник Програми	Харківська міська рада
Головний розробник Програми	Департамент освіти Харківської міської ради
Головна мета Програми	Створення умов для сталого розвитку освітньої галузі міста відповідно до потреб та

	запитів громади згідно із сучасними вимогами суспільства та реаліями часу.
Завдання Програми	<ul style="list-style-type: none"> -забезпечення доступності й відкритості освіти, розвиток її інфраструктури; - підвищення якості освіти, оновлення змісту й осучаснення технологій навчання; - запровадження інклюзивного навчання; - розвиток здоров'язберігаючого освітнього середовища; - розширення професійних компетентностей педагогів; - зміцнення навчально-матеріальної бази навчальних закладів, ефективне використання наявних та залучення нових ресурсів; - посилення соціального захисту учасників навчально-виховного процесу; - підтримка обдарованої учнівської молоді; - підвищення рівня національно-патріотичного виховання та громадянської активності молоді міста; -удосконалення системи державно-громадського управління; - інтеграція освіти міста в міжнародний освітній простір.
Строки реалізації Програми:	2018-2022 роки
Джерела фінансування Програми	Кошти бюджету міста Харкова, інші джерела фінансування, не заборонені законодавством України.
Обсяги фінансування Програми	Обсяги фінансування Програми визначаються на кожний окремий рік відповідно до кошторису після затвердження його рішенням сесії Харківської міської ради.
Очікувані результати від реалізації Програми	<ul style="list-style-type: none"> -забезпечення умов для реформування освітньої галузі міста, організація дослідно-експериментальної роботи; - розвиток мережі установ освіти для задоволення освітніх потреб мешканців міста, у тому числі з особливими освітніми потребами; - створення безпечних умов навчання, виховання та розвитку дітей; -оновлення матеріально-технічної та навчальної бази освітніх закладів; - розширення можливостей використання інформаційних технологій в освітньому середовищі міста; - впровадження в практику роботи закладів освіти сучасних педагогічних технологій; - подальший розвиток системи роботи з обдарованими дітьми; - створення єдиного освітнього простору на

ЗМІСТ

Вступ	5	
1. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямовано Програму		5
2. Побудова дерева цілей	6	
3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем, обсягів та джерел фінансування		8
4. Механізм реалізації та заходи Програми	9	
5. Очікувані результати реалізації Програми та показники ефективності		89
6. Координація та контроль за ходом виконання Програми		90
7. Список використаних скорочень	90	

Вступ

Освіта - особлива галузь суспільного життя, найважливіша передумова вирішення нагальних соціальних завдань держави.

Упродовж тривалого періоду в освітньому кластері країни накопичувалися проблеми системного характеру, основними з яких є занепад матеріально-технічної бази, погіршення соціального статусу педагогічних працівників, зниження якості освіти, моральна застарілість методів і методик навчання та виховання тощо.

Сьогодні докорінне реформування освіти - це один з основних важелів цивілізаційного поступу та економічного розвитку України.

Харків є провідним науковим та освітянським центром в Україні. Освітня сфера міста Харкова - це розгалужена мережа дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладів. Система освіти значною мірою визначає соціально-економічний, культурний та духовний розвиток Харкова.

Комплексну програму розвитку освіти м. Харкова на 2018-2022 роки (далі - Програма) розроблено з метою забезпечення умов для інноваційного розвитку системи освіти міста відповідно до вимог законодавства України, нормативно-інструктивних документів Міністерства освіти і науки України, державних, регіональних та міських програм.

Програма враховує положення Стратегії розвитку міста Харкова до 2020 року, затвердженої рішенням 10 сесії Харківської міської ради 7 скликання [від 21.12.2016 № 445/16](#) «Про затвердження Стратегії розвитку міста Харкова до 2020 року».

Розробка Програми зумовлена процесами докорінного реформування національної системи освіти в Україні, процесами децентралізації, підвищенням ролі територіальної громади міста. Стратегічний вектор модернізації освіти міста полягає у необхідності наближення її до європейських стандартів, потреб сучасного життя, цілеспрямованого орієнтування на задоволення запитів жителів міста Харкова щодо якісної та доступної освіти.

Програма являє собою комплекс заходів за пріоритетними напрямками із визначенням шляхів їх реалізації та індикаторами виконання. У ній максимально враховано суспільні потреби населення міста, ресурсні можливості, сучасні світові тенденції, досягнення у галузі педагогічних новацій.

1. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямовано Програму

Соціально-політична та фінансово-економічна нестабільність у суспільстві спричиняють появу низки проблем у галузі освіти міста щодо забезпечення рівного доступу до здобуття якісної освіти, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами, створення безпечних умов для навчання, виховання і розвитку дітей та учнівської молоді, зміцнення спортивно-оздоровчої бази навчальних закладів, якісного використання

інформаційно-комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі, здійснення заходів щодо соціального захисту учасників навчально-виховного процесу, підвищення престижності праці працівників освітньої галузі, зміцнення партнерських відносин з громадськістю тощо.

Незважаючи на системну роботу, залишається попит на додаткові місця у дошкільних навчальних закладах. Важливим для міської освітньої системи є удосконалення системи роботи з обдарованою молоддю, дітьми з інтелектуальними та творчими здібностями, розвиток учнівського самоврядування та лідерського руху. Зміцнення матеріально-технічної бази закладів освіти Харкова стане передумовою для модернізації єдиного навчального контенту освітньої системи міста.

Аналіз виявлених тенденцій засвідчує, що потребують свого вирішення також питання щодо посилення ефективності заходів, спрямованих на національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді; формування ефективної системи роботи з управлінськими кадрами; професійний розвиток педагогів; якісне функціонування системи соціально-психологічного супроводу міста щодо вирішення актуальних питань антикризового спілкування, психологічного супроводу та адаптації внутрішньо переміщених осіб; створення оптимальної інформаційної інфраструктури.

Програма ґрунтується на розумінні сфери освіти як стратегічного ресурсу, що безпосередньо забезпечує перехід до інноваційної моделі сталого розвитку мегаполісу через формування та розвиток людських ресурсів.

Програма покликана суттєво змінити міський освітній простір та трансформувати перспективні міські проекти у дієві заходи. Аналітичною основою для визначення зазначених у Програмі пріоритетів та актуальних завдань стали аналітичні звіти Департаменту освіти Харківської міської ради та Науково-методичного педагогічного центру Департаменту освіти Харківської міської ради, які містять статистичний аналіз усіх значущих критеріїв розвитку освітньої системи міста Харкова.

2. Побудова дерева цілей

Мета Програми - створення умов для інноваційного розвитку освітньої галузі міста відповідно до потреб та запитів громади згідно із сучасними вимогами суспільства та реаліями часу.

Стратегічна мета 1	Стратегічна мета 2	Стратегічна мета 3	Стратегічна мета 4
Задоволення потреб і запитів громади на ОСВІТНІ послуги .	Новітні педагогічні та управлінські технології.	Сучасне освітнє середовище.	Розкриття та розвиток здібностей, талантів і можливостей кожної дитини.

Стратегічна мета 1

Напрямок 1. Забезпечення функціонування навчальних закладів та установ освіти міста Харкова

Задоволення потреб і запитів громади на освітні послуги	
Операційна мета 1.1. Забезпечення доступності й відкритості ОСВІТИ .	Операційна мета 1.2. Розвиток освітньої інфраструктури.
Операційна мета 1.3. Відповідність мережі навчальних закладів потребам жителів міста.	Операційна мета 1.4. Створення єдиного освітнього простору.

Стратегічна мета 2

Напрямок 2. Удосконалення змісту і технологій освіти

Новітні педагогічні та управлінські

технології
Операційна мета 2.1. Рівний доступ до якісної дошкільної освіти для всіх верств населення.
Операційна мета 2.2. Інтелектуальний, психічний, духовний, творчий, фізичний розвиток дітей.
Операційна мета 2.3. Соціальний захист неповнолітніх.
Операційна мета 2.4. Запобігання та профілактика негативних явищ серед дітей та підлітків.
Операційна мета 2.5. Здоров'язберігаюче освітнє середовище.
Операційна мета 2.6. Громадсько-державне управління освітою.
Операційна мета 2.7. Виховання свідомого громадянина - патріота України, що діє на основі національних та європейських цінностей

Стратегічна мета 3

Напрямок 3. Створення умов розвитку системи освіти

Сучасне освітнє середовище			
Операційна мета 3.1. Створення потужного кадрового потенціалу.	Операційна мета 3.2. Підвищення якості освіти шляхом удосконалення професійної компетентності педагогів.	Операційна мета 3.3. Зміцнення матеріально-технічної бази навчальної бази освітніх закладів.	Операційна мета 3.4. Формування інформаційно-цифрової компетентності й медіа-грамотності учасників навчально-виховного процесу.

Стратегічна мета 4

Напрямок 4. Розвиток системи роботи з обдарованою молоддю

Розкриття та розвиток здібностей, талантів і можливостей кожної дитини	
Операційна мета 4.1. Модернізація системи роботи з обдарованими учнями відповідно до потреб Нової української школи.	Операційна мета 4.2. Забезпечення соціальної підтримки та підвищення статусу обдарованих учнів та їх наставників.

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем, обсягів та джерел фінансування

Вирішення проблем, що склалися у сфері освіти м. Харкова, можливе шляхом:

- 1) формування єдиного інноваційного простору міської освіти;

- 2) створення додаткових місць у дошкільних навчальних закладах;
- 3) створення умов для реалізації інклюзивного навчання, системного кваліфікованого психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами та їх батьків;
- 4) розширення співпраці навчальних закладів і наукових установ, залучення науковців до навчально-виховного процесу та дослідницької роботи у навчальних закладах;
- 5) створення безпечного освітнього середовища та сучасної матеріально-технічної бази навчальних закладів;
- 6) осучаснення форм методичної роботи з педагогічними працівниками;
- 7) удосконалення системи управління освітою відповідно до принципів державно-громадського управління у сфері освіти;
- 8) використання інформаційних ресурсів та можливостей сучасних інформаційних технологій.

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів бюджету міста Харкова (з урахуванням заходів, що фінансуються у рамках державних, регіональних та міських галузевих програм і проєктів, що реалізуються), інших джерел фінансування, не заборонених законодавством України.

Обсяги фінансування Програми визначаються на кожний окремий рік відповідно до кошторису після затвердження його рішенням сесії Харківської міської ради у межах фінансових можливостей бюджету на відповідний рік.

Головними розпорядниками бюджетних коштів для виконання заходів Програми є Департамент освіти Харківської міської ради, Департамент культури Харківської міської ради та управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради.

З метою ефективного управління комунальною власністю у сфері «Освіта», подальшого розвитку матеріально-технічної бази зазначеної сфери, якісного надання гарантованих послуг жителям міста Харкова відповідними ресурсами (в тому числі фінансовими) забезпечуються спеціально створені комунальне підприємство «Комбінат дитячого харчування» та комунальна організація Харківської міської ради «Дошкільне харчування».

4. Механізм реалізації Програми

Програма буде реалізована за 4 головними напрямками, які конкретизуються у відповідних розділах і підрозділах Програми та мають значний вплив на розвиток системи освіти в місті, а саме:

1.	Забезпечення функціонування навчальних закладів та установ освіти міста Харкова.	11
2.	Удосконалення змісту і технологій освіти:	11
	2.1. Дошкільна освіта:	12
	2.1.1. Оптимізація мережі дошкільних навчальних закладів.	14
	2.1.2. Забезпечення дітей дошкільною освітою.	15
	2.1.3. Програмне методичне забезпечення.	16
	2.2. Загальна середня та позашкільна освіта:	16
	2.2.1. Оптимізація мережі загальноосвітніх навчальних закладів і забезпечення охоплення навчанням дітей шкільного віку.	27
	2.2.2. Організація харчування учнів і вихованців.	29
	2.2.3. Забезпечення відпочинку та оздоровлення дітей.	33
	2.2.4. Охорона життя і здоров'я дітей.	35
	2.2.5. Соціальний захист учнів і вихованців.	36
	2.2.6. Профілактика правопорушень.	38
	2.2.7. Розвиток системи позашкільної освіти.	40

2.2.8. Реалізація інклюзивної освіти.	41
2.2.9. Державно-громадське управління освітою. Робота з батьківською громадськістю.	43
2.2.10. Створення сприятливого середовища для розкриття творчого потенціалу дітей та учнівської молоді.	44
2.2.11. Розвиток міжнародного співробітництва «Міжнародна освіта - творча співпраця».	44
2.3. Національно-патріотичне та громадянське виховання:	46
2.3.1. Організаційно-управлінська діяльність.	50
2.3.2. Інформаційно-методичне забезпечення.	52
2.3.3. Виховні заходи з дітьми та учнівською молоддю, акції, конкурси національно-патріотичного спрямування.	54
2.3.4. Заходи, спрямовані на розвиток дитячого лідерського руху.	55
3. Створення умов для розвитку системи освіти:	57
3.1. Кадрова політика.	57
3.2. Науково-методичний супровід розвитку системи освіти.	61
3.3. Розвиток матеріально-технічної бази системи освіти.	66
3.4. Інформаційні та комунікаційні технології в системі освіти:	71
3.4.1. Комп'ютеризація навчально-виховного процесу.	73
3.4.2. Функціонування єдиного освітнього інформаційного середовища.	75
3.4.3. Програмні засоби для закладів та установ освіти.	76
3.4.4. Підвищення рівня інформаційної культури різних категорій педагогічних працівників закладів та установ освіти.	76
4. Розвиток системи роботи з обдарованою молоддю:	77
4.1. Науково-методичне та інформаційне забезпечення роботи з обдарованою молоддю.	83
4.2. Виявлення обдарованої молоді та створення умов для її розвитку.	84
4.3. Соціальна підтримка обдарованих учнів та їхніх педагогів.	87

Мета та завдання Програми досягаються шляхом реалізації її заходів.

Заходи Програми

Напрямок 1. Забезпечення функціонування навчальних закладів та установ освіти міста Харкова

Згідно із законодавством України за рахунок бюджету міста Харкова утримуються дошкільні, загальноосвітні, позашкільні, професійно-технічні навчальні заклади та інші установи освіти.

Стратегічна мета 1. Задоволення потреб і запитів громади на освітні послуги.

Операційна мета 1.1.

Забезпечення доступності й відкритості освіти.

Операційна мета 1.2.

Розвиток освітньої інфраструктури.

Операційна мета 1.3.

Відповідність мережі навчальних закладів потребам жителів міста.

Операційна мета 1.4.

Створення єдиного освітнього простору.

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
1.	Забезпечення функціонування дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних навчальних закладів та установ освіти міста Харкова.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
2.	Забезпечення погашення кредиторської заборгованості уроки разі її виникнення за попередні роки.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради

Напрямок 2. Удосконалення змісту і технологій освіти

2.1. Дошкільна освіта

Аналіз сучасної ситуації (початкових умов)

За результатами проведеного обліку в м. Харкові мешкає майже 66 тис. дітей віком від народження до 6 років. В управліннях освіти адміністрацій районів Харківської міської ради та ДНЗ створено персоніфіковані банки даних дітей віком від народження до 6 років.

Мережа ДНЗ Харкова системно приводиться у відповідність до запитів територіальної громади. У мережі функціонує 215 ДНЗ різних типів і форм власності та 58 груп у НВК з контингентом 45 645 вихованців:

- комунальної форми - 202;
- державної форми - 3;
- приватної форми - 10.

Відповідно до освітніх і соціальних запитів харків'ян функціонують групи з 4, 9,10,5; 12, 24 годинним графіком роботи.

Показник охоплення дітей дошкільною освітою віком від року до 6(7) років - 77,3 %, від 3 до 6 (7) років - 99,5 %, дітей 5 річного віку - 100 %.

Діти дошкільного віку, які не відвідують ДНЗ, залучаються до різних форм здобуття дошкільної освіти через організацію роботи:

- груп короткотривалого перебування;
- груп із підготовки дітей до навчання у школі;
- фізичних осіб, які мають ліцензію на право надання освітніх послуг у сфері дошкільної освіти;
- соціально-педагогічного патронату;
- консультаційних центрів.

За останні одинадцять років майже 10 тис. дітей дошкільного віку забезпечено додатковими місцями в ДНЗ.

Зміст навчально-виховного процесу в ДНЗ міста визначається чинними комплексними, парціальними програмами та програмами для роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби, рекомендованими (схваленими) Міністерством освіти і науки України.

З 2013 р. у місті функціонує єдина електронна база даних реєстрації дітей до ДНЗ, що реалізує єдиний підхід до прийому дітей до дошкільних навчальних закладів. Щорічно районними реєстраторами електронної бази у середньому обробляється понад 14 тис. електронних заяв, видається майже 11 тис. направлень для зарахування.

Тенденції розвитку

Спостерігається позитивна тенденція щодо збільшення відсотка охоплення маленьких харків'ян дошкільною освітою. Починаючи з 2006 р., враховуючи стратегічний курс з реалізації законодавства України у сфері дошкільної освіти, у місті створено 29 ДНЗ та відновлено роботу 377 груп.

Очікувані результати

Розвиток мережі дошкільних навчальних закладів для задоволення потреб мешканців міста у дошкільній освіті, у тому числі для дітей з особливими освітніми потребами.

Створення безпечних умов навчання, виховання та розвитку дітей.

Стратегічна мета 2. Новітні педагогічні та управлінські технології	
Операційна мета 2.1. Рівний доступ до якісної дошкільної освіти для всіх верств населення.	Завдання: - створення додаткових місць у дошкільних навчальних закладах; - збільшення відсотка охоплення дітей дошкільного віку від року до 6 (7) років дошкільною освітою до 80 %, дітей віком від 3 до 6 (7) років усіма формами дошкільної освіти - до 100 %; - охоплення обов'язковою дошкільною освітою до 100% дітей старшого дошкільного віку; - забезпечення особистішого зростання кожної дитини з урахуванням її здібностей, індивідуальних психічних і фізичних особливостей.
Слабкі сторони (проблеми) Актуальним залишається питання забезпечення попиту населення на послуги дошкільної освіти в окремих мікрорайонах міста відповідно до їх освітніх потреб і демографічного прогнозування. Завантаженість дошкільних навчальних закладів чисельність дітей з розрахунку на 100 місць становить 115 дітей.	Сильні сторони (ресурси) Створення додаткових місць можливо за рахунок: - відновлення роботи раніше закритих ДНЗ і груп у діючих навчальних закладах; - реорганізації ЗОШ у НВК; - виведення класів початкової школи; - передачі ДНЗ різних форм власності до комунальної власності територіальної громади міста.
Індикатори виконання	Кількість дітей у ДНЗ/НВК різних типів і форм власності за мережею. Відсоток охоплення дошкільною освітою дітей старшого дошкільного віку. Відсоток охоплення дітей дошкільного віку від року до 6 (7) років дошкільною освітою. Відсоток охоплення дітей віком від 3 до 6

	(7) років усіма формами допідкільної освіти. Чисельність дітей з розрахунку на 100 місць
--	---

Заходи

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
2.1. Дошкільна освіта			
2.1.1. Оптимізація мережі дошкільних навчальних закладів			
1.	Вивчення демографічних показників та освітніх потреб населення в дошкільній освіті.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
2.	Оптимізація мережі дошкільних навчальних закладів відповідно до освітніх потреб населення і демографічних прогнозів.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
3.	Сприяння передачі дошкільних навчальних закладів державної форми власності до комунальної власності територіальної громади міста Харкова та вирішення питань щодо їх передачі в оперативне управління відповідних управлінь освіти адміністрацій районів Харківської міської ради.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
4.	Відновлення роботи груп у діючих дошкільних навчальних закладах і навчально-виховних комплексах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
5.	Відновлення роботи закритих раніше дошкільних навчальних закладів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
6.	Реорганізація ЗНЗ у НВК.	2018-2022	Департамент освіти

		роки	Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
2.1.2. Забезпечення дітей дошкільною освітою			
7.	Забезпечення доступності та безоплатності здобуття дошкільної освіти у дошкільних навчальних закладах, у тому числі для дітей з особливими потребами у спеціальних, санаторних та інклюзивних групах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
8.	Забезпечення гнучкого режиму роботи дошкільних навчальних закладів відповідно до запитів батьків вихованців.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
9.	Проведення щорічного обліку дітей дошкільного віку.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
10.	Здійснення соціально-педагогічного патронату сімей із дітьми з особливими освітніми потребами дошкільного віку, які не відвідують ДНЗ, та надання консультаційної допомоги родинам.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
11.	Створення умов для обов'язкового здобуття дітьми п'ятирічного віку дошкільної освіти.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
2.1.3. Програмне методичне забезпечення			
12.	Постійне оновлення інформаційно-аналітичної бази даних програмно-методичного забезпечення: - комплексні програми;	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів

	- парціальні програми; -програми для роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби.		Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
13.	Постійне оновлення даних освітніх технологій, експериментальної та інноваційної діяльності.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади

2.2. Загальна середня та позашкільна освіта Аналіз сучасної ситуації (початкових умов)

У місті функціонує 207 загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів і форм власності, в яких навчається більше 118 тис. учнів (2010 рік - 101 тис. учнів):

- 187 загальноосвітніх навчальних закладів комунальної форми власності (33 спеціалізовані школи, 8 навчально-виховних комплексів, 10 ліцеїв, 23 гімназії, 1 школа-інтернат, 5 вечірніх (змінних) шкіл, 107 загальноосвітніх шкіл);
- 20 приватних загальноосвітніх навчальних закладів.

Функціонує 28 позашкільних навчальних закладів (9 центрів (палаців) дитячої та юнацької творчості, 2 станції юних техніків, 1 школа мистецтв, 1 дитячо-юнацький клуб моряків, 12 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, 3 центри позашкільної освіти).

До 2015/2016 навчального року відбувалося поступове зменшення кількості учнів, які навчалися на підзміні. Але у зв'язку з прибуттям дітей з неконтрольованих територій і Криму, зазначений процес змінився. У 2016/2017 навчальному році у 10 загальноосвітніх навчальних закладах міста на підзміні навчалися 1106 учнів, 39 класів. У 2017/2018 навчальному році знову відбулося зменшення: 1022 учні, 35 класів.

Право громадян на доступну освіту реалізується шляхом запровадження різних форм навчання.

Індивідуальним навчанням охоплено учнів, які за станом здоров'я не можуть відвідувати навчальний заклад. Таких учнів у 2014/2015 н. р. було 888, у 2015/2016 н. р. - 782, у 2016/2017 н. р. - 603.

Екстернат - одна з форм навчання для здобуття базової та повної загальної середньої освіти. Упродовж останніх років кількість охочих навчатися за цією формою поступово збільшується: у 2014/2015 н. р. - 150, у 2015/2016 н.р. - 204, у 2016/2017 н.р. - 295. З них 146 - учні, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції або тимчасово окупована територія України. Навчальними закладами міста створено всі необхідні умови для забезпечення прав дітей зазначеної категорії.

У місті працюють 5 вечірніх (змінних) шкіл. Спеціальна вечірня школа № 23 навчає глухих та осіб зі зниженим слухом.

Маючи досить високий потенціал, система освіти міста прагне до мінімізації кількості учнів, які навчаються за вечірньою формою: у 2014/2015 н.р. - 2037, у 2015/2016 н.р. - 1687, у 2016/2017 н. р. - 1667, у 2017/2018н. р.-1573.

У В(3)Ш міста навчаються учні вечірніх (заочних) класів при 5 виправних колоніях та слідчому ізоляторі, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України: у 2014/2015 н. р. - 645 осіб, у 2015/2016 н. р. - 394, у 2016/2017 н. р. - 383, у 2017/2018 н. р. - 403.

Моделі організації профільного навчання в місті відповідають чинним нормативним вимогам і забезпечують різні форми організації. А саме:

- 387 профільних класів у загальноосвітніх навчальних закладах;
- 4 профільні групи в багатопрофільних загальноосвітніх навчальних закладах у Слобідському і Московському районах;
- 4 класи у Київському районі (ХСШ № 133), які здійснюють профільне навчання за індивідуальними навчальними планами.

Усього у 2017/2018 навчальному році профільним навчанням охоплено 10554 учні, які навчаються у 393 класах 172 навчальних закладів, що становить 88,7% від загальної кількості учнів 10-11 класів (у 2014/2015 н.р. - 90,5%, у 2015/2016 н.р. - 90,3%, у 2016/2017 н.р. - 89,1 %). Згідно з Концепцією Нової української школи організацію профільного навчання буде докорінно реформовано.

Департаментом освіти Харківської міської ради, управліннями освіти адміністрацій районів Харківської міської ради та навчальними закладами міста проводиться масштабна профорієнтаційна робота спільно з вищими навчальними закладами Харківської області.

З метою широкого інформування випускників загальноосвітніх навчальних закладів про організаційні засади та особливості зовнішнього незалежного оцінювання щорічно забезпечується проведення циклу шформаційно-роз'яснювальних заходів. Упродовж 2011-2017 рр. учні 11 класів ЗНЗ залучаються до участі в апробації сертифікаційних тестів ЗНО (у 2014-2015 рр. - близько 1300 учнів, у 2016-2017 рр. - 1600 учнів).

Протягом останніх восьми років Департаментом освіти Харківської міської ради організовується проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури на безоплатній основі для випускників пільгового контингенту. Щорічно такою можливістю користуються близько 220-260 випускників. З 2015 р. серед учасників заходу - діти із сімей внутрішньо переміщених осіб, які навчаються у загальноосвітніх навчальних закладах міста.

Для проведення основної сесії ЗНО щорічно залучаються до 2 тис. педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів міста як персонал пунктів тестування. 25 шкіл міста працюють пунктами тестування.

Згідно з щорічним офіційним звітом Українського центру оцінювання якості освіти щодо результатів зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України, спостерігається значне збільшення кількості випускників загальноосвітніх навчальних закладів м. Харкова, які отримували максимальну кількість балів за виконання тестів. У 2016-2017 рр. сім навчальних закладів міста увійшли до сотні кращих шкіл України за результатами ЗНО: ХГ № 6, 45, 46, 169, ХФМЛ №27, ХСШ № 156, ХТЛ №173.

У місті реалізується виважена мовна політика. У 2017/2018 навчальному році зі 182 шкіл 90 надаватимуть освіту українською мовою, 54 - російською, 38 шкіл - двома мовами.

Забезпечується право національних меншин на вивчення рідної мови. Функціонують навчальні заклади з поглибленим вивченням єврейської та корейської мов. Працюють азербайджанські та вірменські освітньо-культурні центри.

З метою вивчення стану здоров'я учнів, розподілу школярів на групи для занять на уроках фізичної культури, своєчасного виявлення хворих та запобігання розповсюдженню захворювань в організованих колективах проводяться профілактичні медичні огляди учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів м. Харкова всіх типів і форм власності. Упродовж останніх дев'яти років ними охоплюються майже 100 % школярів.

Одним з основних завдань сучасної освітньої політики при організації навчально-виховного процесу є збереження здоров'я та формування здорового способу життя дітей. При цьому важливе значення має організація харчування учнів і вихованців навчальних закладів.

Харків - єдине місто в Україні, де майже 13 тисяч першокласників щодня безкоштовно отримують молоко гарантованої якості; 50 тисяч школярів початкових класів та близько 2 тисяч учнів пільгових категорій забезпечуються безкоштовним гарячим харчуванням.

У дитячих садках 5,5 тисяч вихованців мають пільги на харчування.

Харківською міською радою прийнято рішення про звільнення від плати за харчування дітей загиблих учасників АТО.

Результатом спільної роботи з КП «Комбінат дитячого харчування» є налагоджена система організації харчування учнів, що включає контроль за якістю продуктів та виконанням санітарно-гігієнічних норм.

Планомірно здійснюється оновлення технологічного обладнання. У 2017 році для 110 шкіл і дитячих садків придбано 170 зазначених одиниць.

Системно проводиться робота з формування основ здорового способу життя. Більше восьми тисяч школярів отримують додаткові знання з основ здорового способу життя на заняттях гуртків і факультативів, 765 з них працюють за авторськими оздоровчими і просвітницькими програмами. У закладах реалізують профілактичні освітні програми: «Школа проти СШДу», «Рівний - рівному», «Захисти себе від ВІЛ», «Я обираю здоровий спосіб життя».

У кожному районі міста визначено опорні дитячі садки з фізкультурно-оздоровчої роботи. За парціальними програмами, які спрямовані на профілактику захворювань та оздоровлення дітей дошкільного віку, працюють близько 200 дошкільних закладів (32 тис. дітей). У дошкільних навчальних закладах обладнано кабінети фізіотерапії, масажу, офтальмологічний та ортопедичний кабінети. Для дітей з хронічними неспецифічними захворюваннями органів дихання в дитячих садках функціонують сольова кімната, сауна, кабінети фізіопроцедур, інгаляторій. 52 заклади обладнано басейнами.

Упродовж останніх трьох років у м. Харкові збільшується мережа дитячих закладів відпочинку з денним перебуванням на базі загальноосвітніх навчальних закладів.

У місті функціонували 192 табори з денним перебуванням, табір відпочинку з цілодобовим перебуванням на базі Харківської школи-інтернату № 14 для дітей, які потребують соціальної уваги та підтримки.

Відсоток охоплення відпочинком у таборах з денним перебуванням на базі загальноосвітніх навчальних закладів міста (%):

Рік	2015	2016	2017
% охоплення	38,7	38,6	40,1

Щороку для учнів пільгових категорій у дитячих закладах відпочинку на базі навчальних закладів за рахунок бюджетних коштів організовувалося безкоштовне харчування:

Рік	2015	2016	2017
Кількість учнів	1428	1536	1633

Усього відпочинком та оздоровленням через систему освіти щорічно в середньому охоплюється 40 % дітей, які потребують соціальної уваги та підтримки.

Охоплення оздоровленням і відпочинком дітей пільгових категорій шкільного віку через систему освіти:

Рік	2015	2016	2017
Кількість дітей	19335	21875	24215
% від загальної кількості дітей пільгових категорій шкільного віку в місті	35,2	42,8	41,4

Дошкільні навчальні заклади щорічно з 01 червня по 31 серпня переводяться на оздоровчий режим роботи. Вартість харчування в дитячих садках в оздоровчий період збільшується на 10 %.

З кожним роком набирають популярності літні мовні табори, у яких діти мають можливість не лише відпочити, а й покращити свої знання з іноземної мови:

Рік	2015	2016	2017
Кількість літніх мовних таборів	54	105	119
Кількість дітей у них	2004	5323	6014

У 2017/2018 навчальному році для забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на здобуття дошкільної освіти у м. Харкові функціонує 52 ДНЗ комбінованого типу та 3 ДНЗ компенсуючого типу (30 % від загальної кількості ДНЗ міста).

У 211 спеціальних та санаторних групах одночасно зі здобуттям дошкільної освіти отримує лшувально-реабштадійні послуги понад 4 тис. дітей віком від 3 до 6 років із різними нозологіями. У навчально-виховний процес ДНЗ міста (у т.ч. з групами загального розвитку) інтегровано 216 дітей з інвалідністю.

Право на доступну середню освіту дітей реалізується у загальноосвітніх школах за бажанням батьків шляхом організації групової та індивідуальної форми навчання. У навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів міста інтегровано 1241 дитину з особливими освітніми потребами, у т.ч. дітей з інвалідністю. З них - 31 дитину з інвалідністю, що пересувається на інвалідних візках. За бажанням батьків 23 дитини знаходиться на індивідуальному навчанні, а 8 дітей навчаються, відвідуючи школи.

З 2011 р. у місті функціонували два загальноосвітні навчальні заклади з інклюзивними класами - ХЗОШ № 38 (для дітей з тяжкими порушеннями мовлення та порушеннями зорового аналізатора) та ХЗОШ № 124 (для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату). З 01.09.2017 у м. Харкові в 8 загальноосвітніх навчальних закладах відкрито 19 інклюзивних класів, у яких навчаються 33 дитини з особливими освітніми потребами.

Для слабчочуючих та глухих осіб у місті функціонує спеціальна вечірня школа II-III ступенів № 23 (в 11 класах навчається 87 учнів).

Крім того, функціонують 27 базових дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів із питань методичної підготовки педагогічних працівників щодо організації інклюзивного навчання.

З метою забезпечення права на доступну освіту дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі дітей з інвалідністю, навчальні заклади міста поступово облаштовуються архітектурними пристроями доступності. Пандусами облаштовано 80 навчальних закладів комунальної форми власності (51 загальноосвітній, 25 дошкільних, 4 позашкільні навчальні заклади), будівлі і приміщення забезпечено 306 елементами безперешкодного доступу. Крім того, 59 будівель навчальних закладів мають вільний доступ.

Щорічно соціальну підтримку отримують діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, діти з малозабезпечених, багатодітних, неповних сімей, діти з особливими освітніми потребами, діти, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, діти із сімей військовослужбовців і працівників органів внутрішніх справ, загиблих при виконанні службових обов'язків. З 2015 р. соціальним патронатом охоплюються діти із сімей внутрішньо переміщених осіб та військовослужбовців - учасників бойових дій у зоні проведення АТО. У 2017 р. до банку даних внесено понад 18 тис. дітей пільгових категорій (у 2011-2015 рр. - 12-14 тис). У всіх навчальних закладах міста для цих дітей організовано соціально-педагогічний супровід.

Упродовж 2010-2017 рр. 558 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, - випускників загальноосвітніх навчальних закладів міста отримали путівки, пам'ятні подарунки та матеріальну допомогу від міського голови.

Забезпечуються виплати одноразової грошової допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, які досягли 18-річного віку.

Пільговим проїздом у міському пасажирському електротранспорті упродовж навчального року користуються близько 12 % школярів Харкова.

До міської мережі входять два заклади інтернатного типу: комунальний заклад «Харківський дитячий будинок «Родина» Харківської міської ради» та комунальний заклад «Харківська загальноосвітня школа-інтернат I - II ступенів № 14 Харківської міської ради», роботу яких спрямовано на захист прав та інтересів дітей соціально вразливих категорій. Три останні роки в школі-інтернаті № 14 функціонує дошкільна група, розрахована на 15 дітей із сімей, які потребують соціальної підтримки.

З 2017 р. на базі дитячого будинку «Родина» розпочато дослідно-експериментальну роботу всеукраїнського рівня за темою «Психолого-педагогічні умови соціальної підтримки дітей у складних життєвих обставинах», для проведення якої відкрито 2 групи з цілодобовим перебуванням дітей дошкільного віку із сімей, які потребують соціальної підтримки та допомоги.

З метою попередження та профілактики негативних проявів серед підлітків, забезпечення протидії злочинності та зниження її рівня, запобігання іншим антисоціальним проявам, які негативно впливають на рівень захисту конституційних прав і свобод громадян, системно проводиться цілеспрямована робота, аналізуються статистичні дані щодо кількості скоєних злочинів та стан організації роботи з цього питання у підпорядкованих навчальних закладах.

Департаментом освіти Харківської міської ради, управліннями освіти адміністрацій районів Харківської міської ради та загальноосвітніми навчальними закладами продовжено співпрацю зі службами у справах дітей, секторами ювенальної превенції управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Харківській області, обласним наркологічним диспансером та наркологічними кабінетами; в районах організовується робота координаційних рад з питань роботи з дітьми девіантної поведінки, щорічно проводяться профілактичні заходи «Урок», «Підліток».

На обліку в районних секторах ювенальної превенції перебувають 15 учнів загальноосвітніх навчальних закладів, на внутрішньошкільному обліку та в управліннях освіти перебуває 187 учнів, 189 дітей із 130 сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, 6 дітей, схильних до бродяжництва.

За даними обласного наркологічного диспансеру учнів навчальних закладів міста, що поставлені на диспансерний чи профілактичний облік за вживання алкогольних або наркотичних речовин, немає.

Дітей, які перебувають на внутрішньошкільному обліку, на обліку в районних секторах ювенальної превенції та службах у справах дітей, залучено до роботи в гуртках і секціях, які функціонують на базі загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах. Станом на 01.09.2017 гуртковою роботою та позашкільною освітою охоплено 100 % дітей облікових категорій (2015-2016 рр. - 88-94 %).

З метою організації ефективної роботи щодо профілактики злочинів, правопорушень, шкідливих звичок серед учнів та реалізації засад правової освіти у загальноосвітніх навчальних закладах міста викладаються правознавчі курси, організовано роботу гуртків. До профілактичної роботи у цьому напрямку залучаються члени шкільних організацій учнівського самоврядування, громадські організації, які організують лекції, семінари, круглі столи та агітбригади.

У всіх навчальних закладах міста створено куточки з правової освіти, встановлено «Скриньки довіри», працюють батьківські лекторії з правової освіти, проходять виставки літератури у шкільних бібліотеках на правову тематику.

Робота з батьківською громадськістю міста будується на основі встановлення зацікавленого діалогу і співпраці. При навчальних закладах діють батьківські комітети, ради шкіл і дитячих садків, при районних управліннях освіти - районні батьківські ради.

У 2015 р. створено Міську батьківську раду як дорадчий орган при Департаменті освіти Харківської міської ради. До її складу ввійшли представники батьківської громадськості загальноосвітніх, дошкільних і позашкільних закладів усіх районів Харкова.

Міською батьківською радою ініційовано проведення зустрічей керівництва районів міста та Департаменту освіти Харківської міської ради з батьківською громадськістю.

Тенденції розвитку

Протягом останніх шести років збільшується кількість учнів у мережі комунальних загальноосвітніх навчальних закладів: зі 100 370 учнів у 2011/2012 навчальному році до 116 176 учнів у 2017/2018 навчальному році.

Спостерігається зменшення кількості дітей шкільного віку, які не охоплені навчанням (у 2010 р. - 16 учнів, у 2017 р. дітей, не охоплених навчанням немає).

Упродовж останніх шести років завдяки успіхам школярів міста Харківська область є лідером серед регіонів України за результатами учнівських інтелектуальних змагань. У минулому навчальному році переможцями Всеукраїнського рівня стали 157 учнів Харкова, обласного -1202.

Статистичні дані відділу ювенальної превенції управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Харківській області за 2010-2017 рр. свідчать про зниження рівня злочинності серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів на 44 %.

Наявна тенденція до збільшення дітей із сімей уразливих категорій громадян, які потребують соціальної підтримки та допомоги.

Міжнародне партнерство має позитивну тенденцію до розширення відносин.

Очікувані результати

Забезпечення умов для реформування освітньої галузі міста, організація дослідно-експериментальної роботи.

Розвиток мережі установ освіти для задоволення освітніх потреб мешканців міста, у тому числі з особливими освітніми потребами.

Створення єдиного освітнього простору на основі наступності та інтеграції змісту освіти.

<p>Стратегічна мета 2. Новітні педагогічні та управлінські та Операційна мета 2.2. Інтелектуальний, психічний, духовний, творчий, фізичний розвиток дітей.</p>	<p>технології Завдання: - підвищення якості освіти, оновлення змісту й осучаснення технологій навчання; - забезпечення особистісного зростання кожної дитини з урахуванням її здібностей, індивідуальних психічних і фізичних особливостей; - забезпечення умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами; - якісна підготовка випускників до зовнішнього незалежного оцінювання; - упровадження ефективних моделей профільного навчання; - здійснення соціально-правової підтримки дітей із незахищених верств населення; - зниження рівня злочинності серед</p>
---	---

<p>Операційна мета 2.3. Соціальний захист неповнолітніх.</p> <p>Операційна мета 2.4. Запобігання та профілактика негативних явищ серед дітей та підлітків.</p> <p>Операційна мета 2.5. Здоров'язберігаюче освітнє середовище.</p>	<p>учнівської молоді; - зниження рівня алко-та наркозалежності, тютюнопаління; - удосконалення системи превентивної роботи з сім'ями, що мають дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах;</p>
--	---

Операційна мета 2.6.

Наявна тенденція до збільшення дітей із сімей уразливих категорій громадян, які потребують соціальної підтримки та допомоги.

Міжнародне партнерство має позитивну тенденцію до розширення відносин.

Очікувані результати

Забезпечення умов для реформування освітньої галузі міста, організація дослідно-експериментальної роботи.

Розвиток мережі установ освіти для задоволення освітніх потреб мешканців міста, у тому числі з особливими освітніми потребами.

Створення єдиного освітнього простору на основі наступності та інтеграції змісту освіти.

<p>Стратегічна мета 2. Новітні педагогічні та управлінські</p> <p>Операційна мета 2.2. Інтелектуальний, психічний, духовний, творчий, фізичний розвиток дітей.</p> <p>Операційна мета 2.3. Соціальний захист неповнолітніх.</p> <p>Операційна мета 2.4. Запобігання та профілактика негативних явищ серед дітей та підлітків.</p> <p>Операційна мета 2.5. Здоров'язберігаюче освітнє середовище.</p>	<p>технології Завдання: - підвищення якості освіти, оновлення змісту й осучаснення технологій навчання; - забезпечення особистісного зростання кожної дитини з урахуванням її здібностей, індивідуальних психічних і фізичних особливостей; - забезпечення умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами; -якісна підготовка випускників до зовнішнього незалежного оцінювання; - упровадження ефективних моделей профільного навчання; - здійснення соціально-правової підтримки дітей із незахищених верств населення; -зниження рівня злочинності серед учнівської молоді; - зниження рівня алко-та наркозалежності, тютюнопаління; - удосконалення системи превентивної роботи з сім'ями, що</p>
---	--

	<p>мають дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах;</p>
<p>Операційна мета 2.6. Громадсько-державне управління освітою.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - створення безпечних умов для всіх учасників навчально-виховного процесу; - збереження та зміцнення здоров'я школярів; - оновлення форм роботи в закладах відпочинку; - стимулювання розвитку мережевої взаємодії за програмою «Школа сприяння здоров'ю»; - запровадження ефективних методик і технологій здоров'язберігаючого, здоров'яформуючого змісту в навчальних закладах міста; - удосконалення системи організації харчування та медичного обслуговування учнів, вихованців навчальних закладів міста; - запровадження програм із пропаганди здорового способу життя в навчально-виховний процес; - запровадження Концепції Нової української школи; - зміцнення партнерських зв'язків та розширення міжнародної співпраці з міжнародними освітніми організаціями; - забезпечення умов для підвищення професійної компетентності вчителів іноземних мов, їх участі в міжнародних науково-методичних семінарах, конференціях, освітніх проектах; - забезпечення участі батьківської громадськості міста у вирішенні освітніх проблем.
<p>Слабкі сторони (проблеми)</p>	<p>Сильні сторони (ресурси)</p>

<p>Потребує удосконалення система допрофільної підготовки учнів. Модернізації підлягає профілізація старшої школи.</p> <p>Неможливість повної ліквідації підзміни у деяких навчальних</p>	<p>Формуванню єдиного освітнього простору Харківщини сприяє багаторічне плідне партнерство з ВНЗ міста.</p> <p>У місті налагоджено ефективну систему організації харчування дітей.</p>
<p>закладах.</p> <p>Недостатній рівень підготовки випускників до зовнішнього незалежного оцінювання. Мають місце випадки травмування учнів і вихованців навчальних закладів під час навчально-виховного процесу.</p> <p>Показник практично здорових дітей залишається на рівні третини від оглянутих під час поглиблених медичних оглядів.</p> <p>Взаємодія з органами батьківського самоврядування знаходиться на стадії розвитку.</p> <p>Протиріччя між високими пізнавальними потребами учнів і рівнем професійної компетентності вчителів іноземних мов.</p>	<p>До міського банку «Обдарованість» включено 5 тисяч школярів. Для забезпечення права на здобуття дошкільної освіти дітей з особливими потребами функціонують 60 ДНЗ комбінованого та компенсуючого типів, 211 спеціальних і санаторних груп. Навчання дітей з особливими освітніми потребами здійснюється у 25 інклюзивних класах 9 харківських шкіл.</p> <p>Протягом двох останніх років успішно працює Міська батьківська рада.</p>
<p>Індикатори виконання</p>	<p>Кількість учнів у ЗНЗ за мережею.</p> <p>Охоплення дітей позашкільною освітою.</p> <p>Кількість медалістів.</p> <p>Якісні показники участі у ЗНО.</p> <p>Наповнюваність класів.</p> <p>Охоплення профільним навчанням.</p> <p>Охоплення відпочинком у таборах із денним перебуванням на базі ЗНЗ.</p> <p>Охоплення оздоровленням і відпочинком дітей шкільного віку пільгових категорій через систему освіти.</p> <p>Охоплення інклюзивним навчанням.</p> <p>Охоплення дітей девіантної поведінки гуртковою і позашкільною роботою.</p> <p>Кількість учнів та вчителів - учасників і переможців міжнародних проектів, програм, конференцій, семінарів, обміну тощо.</p> <p>Кількість учителів, які проходять стажування за кордоном.</p> <p>Кількість учнів, охоплених роботою шкільних євроклубів.</p>
	<p>Кількість учнів, охоплених заняттями гуртків і факультативів із формування основ здорового способу життя.</p>

	Кількість педагогів, які підвищили рівень професійної компетентності щодо створення сприятливих для здоров'я учнів умов у ході навчально-виховної діяльності. Кількість нещасних випадків. Кількість виявлених захворювань у дітей (за результатами медичного обстеження).
--	--

Заходи

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні виконавці
2.2. Загальна середня та позашкільна освіта			
2.2.1. Оптимізація мережі загальноосвітніх навчальних закладів і забезпечення охоплення навчанням дітей шкільного віку			
1.	Залучення та повернення учнів до навчання (у разі потреби).	Щороку квітень - вересень	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
2.	Аналіз стану підготовки навчальних закладів до нового навчального року.	Щороку серпень	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
3.	Оптимізація шкільної мережі, максимальне зменшення кількості учнів, які навчаються на підзміні.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
4.	Створення умов для здобуття учнями повної загальної середньої освіти через різні форми навчання: денну, вечірню (заочну), індивідуальну, дистанційну, інклюзивну, екстернат тощо.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
5.	Створення умов для здобуття повної загальної середньої освіти учнями, які переміщені з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
6.	Реформування організації профільного навчання згідно з Концепцією Нової української школи відповідно до вимог суспільства і запитів особистості.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської

			міської ради
7.	Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед випускників загальноосвітніх навчальних закладів, їхніх батьків і громадськості щодо порядку та особливостей проведення зовнішнього незалежного оцінювання.	Щороку	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
8.	Організація участі випускників загальноосвітніх навчальних закладів у проведенні апробації тестових завдань зовнішнього незалежного оцінювання.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
9.	Підготовка (навчання/шструктаж) осіб, які залучаються до роботи в пунктах проведення зовнішнього незалежного оцінювання.	Щороку	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
10.	Реалізація вираженої мовної політики в освіті.	Щороку	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
11.	Організація профілактичної роботи з метою запобігання нещасних випадків з учнями навчальних закладів.	Щороку серпень	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
12.	Облік продовження навчання та працевлаштування випускників 9 та 11 класів, облік нещасних випадків, участь у проведенні обліку дітей шкільного віку.	Згідно з термінами надання звітності	Департамент освіти, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
2.2.2. Організація харчування учнів і вихованців			
13.	Удосконалення системи організації харчування учнів у комунальних загальноосвітніх навчальних закладах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
14.	Складання та оновлення бази даних дітей, які потребують	2018-2022 роки	Управління освіти адміністрацій

	безкоштовного та дієтичного харчування.		районів Харківської міської ради, дошкільні, загальноосвітні навчальні заклади
15.	Забезпечення: - безкоштовними подарунками (солодошами) учнів 1-4 класів та учнів пільгових категорій загальноосвітніх навчальних закладів усіх форм власності; - безкоштовним харчуванням молоком учнів перших класів у навчальних закладах комунальної	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, КП «Комбінат дитячого харчування»
	форми власності; - безкоштовними подарунками (солодошами) вихованців дошкільних навчальних закладів, дошкільних підрозділів у складі навчально-виховних комплексів усіх форм власності.		
16.	Забезпечення безкоштовним харчуванням у навчальних закладах комунальної форми власності: -учнів пільгових категорій 1-11 класів (відповідно до законодавства України); - школярів 1-4 класів; - дітей загиблих учасників антитерористичної операції; - дітей із малозабезпечених сімей 5-11 класів; -дітей пільгових категорій у таборах відпочинку при загальноосвітніх навчальних закладах (відповідно до законодавства України).	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
17.	Забезпечення безкоштовним харчуванням вихованців пільгових категорій і дітей загиблих учасників антитерористичної операції у дошкільних навчальних закладах та в дошкільних підрозділах у складі навчально-виховних комплексів комунальної форми власності з розрахунку 100 % від вартості харчування на день.	2018-2022 роки	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
18.	Надання фінансової підтримки комунальній організації	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської

	Харківської міської ради «Дошкільне харчування», комунальному підприємству «Комбінат дитячого харчування».		ради
19.	Забезпечення харчуванням вихованців у комунальних дошкільних навчальних закладах та в дошкільних підрозділах у складі навчально-виховних комплексів комунальної форми власності за рахунок бюджету з розрахунку 40% від вартості харчування на день.	2018-2022 роки	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
20.	Забезпечення харчуванням вихованців у комунальних дошкільних навчальних закладах та в дошкільних підрозділах у складі навчально-виховних комплексів комунальної форми власності за кошти, які надійшли до бюджету як батьківська плата за харчування, з розрахунку 60 % від вартості харчування на день.	2018-2022 роки	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, дошкільні навчальні заклади
21.	Розробка єдиних обґрунтованих кваліфікаційних вимог до постачальників продуктів харчування та продовольчої сировини для організації харчування вихованців дошкільних навчальних закладів міста комунальної форми власності.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, комунальна організація Харківської міської ради «Дошкільне харчування»
22.	Координація роботи щодо дотримання графіків завезення продуктів харчування та продовольчої сировини для організації харчування вихованців дошкільних навчальних закладів міста комунальної форми власності.	2018-2022 роки	Комунальна організація Харківської міської ради «Дошкільне харчування»
23.	Контроль за якістю та безпекою, дотриманням термінів, умов зберігання та реалізації продуктів, за поставкою продуктів	2018-2022 роки	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради,
	харчування безпосередньо від товаровиробників із наявністю сертифікатів відповідності, посвідчень про якість і		дошкільні, загальноосвітні навчальні заклади

	ветеринарних супровідних документів.		
24.	Вивчення стану організації харчування у загальноосвітніх навчальних закладах, здійснення громадського контролю за роботою їдалень комунальної форми власності.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
25.	Організація роботи щодо підготовки харчоблоків комунальних дошкільних навчальних закладів та їдалень комунальних загальноосвітніх навчальних закладів до початку нового навчального року.	Щорічно до 15 серпня	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, організатори харчування, навчальні заклади м. Харкова
26.	Організація роботи щодо оновлення та утримання в робочому стані технологічного та холодильного обладнання харчоблоків комунальних дошкільних навчальних закладів та їдалень комунальних загальноосвітніх навчальних закладів до початку нового навчального року.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, організатори харчування, навчальні заклади м. Харкова
2.2.3. Забезпечення відпочинку та оздоровлення дітей			
27.	Розробка і виконання комплексних заходів щодо своєчасної підготовки та організації відпочинку й оздоровлення дітей.	Щороку квітень - травень	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади, «Boiko Summer School» НВК «Авторська школа Бойка»
28.	Проведення нарад і семінарів з питань підготовки до оздоровчої кампанії та підбиття підсумків її проведення.	Щороку квітень - травень, вересень	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
29.	Залучення підприємств, установ та організацій усіх форм власності, благодійних	Щорічно	Управління освіти адміністрацій районів Харківської

	організацій до надання фінансової допомоги в організації літнього відпочинку й оздоровлення дітей.		міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
30.	Співпраця з профспілковими комітетами щодо організації оздоровлення й відпочинку дітей працівників навчальних закладів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади, «Boiko Summer School» НВК «Авторська школа Бойка»
31.	Інформаційно-роз'яснювальна робота серед батьків щодо організації відпочинку й оздоровлення учнів.	Щорічно	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
32.	Збереження мережі дитячих закладів відпочинку й оздоровлення.	Щорічно	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, «Boiko Summer School» НВК «Авторська школа Бойка»
33.	Забезпечення своєчасного та якісного підбору педагогічних кадрів для роботи в дитячих закладах відпочинку та оздоровлення.	Щорічно	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
34.	Упровадження нових форм і методів виховної роботи з метою духовного відродження нації та національних українських традицій.	Червень - серпень	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
35.	Забезпечення роботи консультативних пунктів з метою надання консультаційно-інформаційної допомоги щодо пропаганди здорового способу життя та запобігання негативним проявам у підлітковому та молодіжному середовищі.	Червень - серпень	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади, «Boiko Summer School» НВК «Авторська школа

			Бойка»
36.	Надання шефської допомоги дитячим закладам відпочинку установами культури, спортивними товариствами, позашкільними закладами у проведенні культурно-масових і спортивних заходів, гурткової роботи.	Щорічно	Департамент освіти Харківської міської ради, Харківський Палац дитячої та юнацької творчості, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади, Департамент культури Харківської міської ради (за згодою)
37.	Контроль зайнятості у канікулярний час учнів, схильних до правопорушень, які перебувають на обліку в кримінальній поліції.	2018-2022 роки	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади, Департамент служб у справах дітей Харківської міської ради
38.	Охоплення організованими формами відпочинку й оздоровлення дітей, які потребують особливої уваги та підтримки (відповідно до законодавства України).	Щорічно	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади, «Boiko Summer School» НВК «Авторська школа Бойка» (за згодою)
2.2.4. Охорона життя і здоров'я дітей			
39.	Проведення комплексного моніторингу стану створення безпечних і нешкідливих умов у навчальних закладах, розроблення за його результатами та реалізація програми дій щодо поліпшення санітарно-гігієнічних умов, забезпечення відповідного чинним нормативам пожежного захисту, оснащення медичних	Щороку серпень	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади

	кабінетів.		
40.	Організація профілактичної роботи з метою запобігання нещасних випадків з учнями навчальних закладів.	Щороку серпень	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
41.	Забезпечення якісного проведення профілактичних оглядів учнів загальноосвітніх навчальних закладів із метою раннього виявлення осіб, які схильні до вживання алкогольних напоїв, наркотичних, токсичних, психотропних речовин.	Щороку	Загальноосвітні навчальні заклади
42.	Контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог щодо організації харчування, водопостачання, провітрювання тощо.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади

2.2.5. Соціальний захист учнів і вихованців

43.	Удосконалення системи збору та аналізу даних щодо створення та оновлення банку даних дітей пільгових категорій, які навчаються у навчальних закладах міста.	Щороку вересень, січень	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
44.	Запровадження ефективних форм роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, з метою їх соціального захисту, поліпшення їхнього рівня життя, створення належних умов для фізичного та духовного розвитку дітей, підготовки до самостійного життя.	Щороку	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
45.	Контроль за своєчасністю виплат, передбачених чинним законодавством, державної соціальної допомоги дітям-сиротам та дітям, які залишилися без батьківського піклування.	Щороку	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
46.	Контроль за організацією роботи щодо забезпечення єдиними квитками дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського	Щороку березень, червень, вересень,	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради

	підкування.	грудень	
47.	Контроль за організацією навчальними закладами безкоштовного харчування, оздоровлення та відпочинку у літній період дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і дітей із сімей, що потребують соціальної підтримки та допомоги.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
48.	Контроль за організацією навчальними закладами роботи із залучення благодійницьких внесків, які спрямовуватимуться на здійснення матеріальної підтримки дітей окремих пільгових категорій.	Щороку	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
49.	Організація інформаційно-роз'яснювальної роботи серед громадськості з питань профілактики соціального сирітства, забезпечення прав дітей на сімейне виховання, пропаганди сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.	Щороку	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
50.	Проведення новорічних свят, заходів до Міжнародного дня захисту дітей для соціально-незахищених категорій.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
51.	Організація дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Психолого-педагогічні умови соціальної підтримки дітей у складних життєвих обставинах».	2018-2021 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, дитячий будинок «Родина»
2.2.6. Профілактика правопорушень			
52.	Контроль за організацією роботи навчальних закладів щодо своєчасного виявлення, обліку та здійснення соціального супроводу дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
53.	Контроль за організацією роботи з дітьми, які проживають у сім'ях, де батьки або особи, що їх	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління

	заміняють, ухиляються від виконання батьківських обов'язків, сприяння вирішенню питання щодо притягнення батьків до відповідальності за порушення прав дітей.		освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
54.	Запровадження ефективних форм і методів роботи з дитиною з метою подолання причин, що спричинили її безпритульність і бездоглядність.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
55.	Розробка заходів щодо налагодження взаємoinформування, координації спільних дій установ та організацій, які опікуються проблемами дітей.	Щороку вересень, січень	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
56.	Проведення профілактичних рейдів із метою виявлення сімей, у яких виховуються неповнолітні, батьки яких не виконують батьківських обов'язків.	Щороку	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
57.	Проведення профілактичних рейдів спільно зі службою у справах дітей з метою виявлення дітей, які не навчаються,	Щороку	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради,
	займаються бродяжництвом і жебракуванням, та протидії втягненню їх у протиправну діяльність.		загальноосвітні навчальні заклади
58.	Забезпечення у межах компетенції проведення заходів профілактичної антиалкогольної та антинаркотичної роботи серед підлітків, встановлення соціально-педагогічного патронату над дітьми, схильними до вживання алкоголю, наркотиків, токсичних речовин і такими, що виховуються у сім'ях, які потрапили у складні життєві обставини.	Щороку	Загальноосвітні навчальні заклади
59.	Залучення співробітників секторів ювенальної превенції районних відділень Національної поліції, районних служб у справах дітей і Центру соціальних служб для сімей,	Щороку	Загальноосвітні навчальні заклади

	дітей та молоді, медичних працівників, органів самоврядування навчальних закладів до проведення превентивно-профілактичних заходів.		
60.	Удосконалення системи виявлення та здійснення соціального патронату над дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах, забезпечення захисту їх прав.	Щороку	Загальноосвітні навчальні заклади
61.	Залучення дітей, які перебувають на внутрішньошкільному обліку, обліку у секторах ювенальної превенції та службах у справах дітей, з урахуванням їх нахилів та інтересів, до занять у гуртках, секціях загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.	Щороку	Загальноосвітні навчальні заклади
62.	Проведення тематичних місячників, декад, тижнів, днів та інших заходів із метою підвищення рівня правової освіти дітей шкільного віку та їхніх батьків.	Щороку	Загальноосвітні навчальні заклади
2.2.7. Розвиток системи позашкільної освіти			
63.	Розвиток та збереження мережі гуртків і навчальних груп позашкільних навчальних закладів, у тому числі ДЮСШ.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, директори ПНЗ
64.	Вирішення питання про виділення приміщень і спортивних залів загальноосвітніх навчальних закладів для організації гурткової та секційної роботи позашкільних навчальних закладів, у тому числі ДЮСШ.	Щороку	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
65.	Забезпечення позашкільних навчальних закладів, у тому числі ДЮСШ, науково-методичними матеріалами.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, ПНЗ
66.	Вивчення, узагальнення та поширення досвіду роботи позашкільних навчальних	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти

	закладів, у тому числі ДЮСШ.		адміністрацій районів Харківської міської ради, ПНЗ
67.	Проведення міських та участь в обласних методичних і психолого-педагогічних заходах для педагогів-позашкільників (науково-практичні конференції, семінари, круглі столи тощо).	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, ПНЗ
68.	Проведення міських фестивалів, зльотів, спортивних змагань та інших масових заходів для учнівської молоді.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, Харківський Палац дитячої та юнацької творчості
69.	Надання спеціальної освіти школами естетичного виховання (музичними, художніми, хореографічними, театральними, хоровими, мистецькими).	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Департамент культури Харківської міської ради
2.2.8. Реалізація інклюзивної освіти			
70.	Створення та ведення бази даних дітей з особливими потребами (дітей з інвалідністю).	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
71.	Створення та ведення бази даних дітей, які є потенційними користувачами інклюзивних освітніх послуг у навчальних закладах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, загальноосвітні навчальні заклади
72.	Визначення базових навчальних закладів для організації інклюзивного навчання.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
73.	Придбання комплексного обладнання для забезпечення класів (груп) з інклюзивним навчанням у навчальних закладах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, базові (опорні) навчальні

			заклади
74.	Співпраця Науково-методичного педагогічного центру Департаменту освіти Харківської міської ради і методичних центрів управлінь освіти адміністрацій районів Харківської міської ради з КВНЗ «ХАНО» з питань організації навчання педагогів міста щодо теорії і передового досвіду запровадження інклюзивної освіти.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр, методичні центри управлінь освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
75.	Співпраця з педагогічними ВНЗ міста щодо залучення студентів до волонтерської діяльності, зокрема з питання інклюзивної освіти.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, базові (опорні) навчальні заклади
76.	Співпраця з громадськими організаціями щодо залучення їхніх представників до діяльності з розвитку інклюзивної освіти.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, базові (опорні) навчальні заклади
77.	Співпраця із засобами масової інформації та громадськими організаціями щодо формування відповідної громадської думки - толерантного ставлення до осіб з особливими потребами.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, базові (опорні) навчальні заклади
78.	Підготовка і видання інформаційних матеріалів з досвіду запровадження інклюзивної освіти в навчальних закладах м. Харкова.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
79.	Введення до штатних розписів дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів (при відкритті інклюзивних класів та груп) додаткових штатних одиниць відповідно до вимог законодавства України.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
80.	Створення умов для забезпечення підвищення	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської

	кваліфікації вчителів, вихователів, асистентів учителів та вихователів, які працюють в інклюзивних і спеціальних класах (групах).		ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
81.	Забезпечення проведення тренінгів-практикумів і семінарів з інклюзивної освіти для педагогічних працівників, у тому числі в навчальних закладах. Залучення до заходів волонтерів, представників громадських організацій тощо.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
82.	Створення належних умов для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних потреб в умовах інклюзивного навчання.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
83.	Забезпечення доступу осіб з особливими освітніми потребами до комунальних навчальних закладів шляхом створення безперешкодного середовища.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
2.2.9. Державно-громадське управління освітою Робота з батьківською громадськістю			
84.	Здійснення координації діяльності із органами самоврядування батьківської громадськості.	Постійно	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади м. Харкова
2.2.10. Створення сприятливого середовища для розкриття творчого потенціалу дітей та учнівської молоді			
85.	Сприяння залученню до гурткової та секційної роботи позашкільних навчальних закладів дітей «групи ризику» із сімей, які не забезпечують належного утримання, виховання та навчання, дітей з малозабезпечених родин.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, ПНЗ
86.	Щорічне проведення спортивних змагань в рамках шкільних спортивних ліг.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади

			м. Харкова
2.2.11. Розвиток міжнародного співробітництва «Міжнародна освіта - творча співпраця»			
87.	Зміцнення партнерських зв'язків та розширення міжнародної співпраці з міжнародними освітніми організаціями.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
88.	Підвищення рівня обізнаності учнів ЗНЗ щодо розвитку відносин між Україною та ЄС. Ознайомлення їх з освітніми системами європейських країн. Вивчення історії, традицій та культури країн через: - використання інтернет^ресурсів (міжнародних порталів, сайтів); - особисті контакти освітян із закордонними партнерами; - залучення до співпраці міжнародних неурядових організацій, фондів, освітньо-культурних центрів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
89.	Сприяння участі учнів ЗНЗ у освітніх і наукових програмах, проектах, конкурсах та фестивалях міжнародних організацій і фондів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
90.	Забезпечення умов для підвищення професійної компетентності вчителів іноземних мов, їх участі в міжнародних науково-методичних семінарах, конференціях, освітніх проектах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
91.	Розширення соціального, освітньо-культурного співробітництва педагогів і учнів ЗНЗ із закладами та установами міст-побратимів (у тому числі сприяння поїздкам, стажуванню,	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти

	навчанню учнівської молоді та вчителів за програмами культурного обміну; налагодження прямих зв'язків із закладами освіти й освітянськими установами).		адміністрацій районів Харківської міської ради
92.	Сприяння реалізації спільних проектів міст-побратимів Харкова.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
93.	Сприяння реалізації в межах діяльності шкільних євроклубів соціально-освітніх міжнародних проектів, акцій, марафонів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
94.	Забезпечення участі учнів ЗНЗ, шкільних євроклубів в урочистих заходах з нагоди міжнародних днів, встановлених Організацією Об'єднаних Націй.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради

2.3. Національно-патріотичне та громадянське виховання

Аналіз сучасної ситуації (початкових умов)

В основу національно-патріотичного та громадянського виховання учнівської молоді покладено завдання реалізації державної політики в галузі освіти і виховання.

З метою координації взаємодії освітніх установ з органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства з питань національно-патріотичного виховання школярів при Департаменті освіти Харківської міської ради створено Раду з національно-патріотичного виховання дітей та молоді, до складу якої входять представники педагогічної громадськості, військових частин, громадських організацій, учасники АТО, члени міської батьківської ради.

Для ефективного вирішення завдань Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді та Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки Департаментом освіти Харківської міської ради реалізовано освітньо-виховні проекти «Я D харків'янин» та «Учнівське самоврядування».

У заходах проекту «Я ? харків'янин» (конкурсах проектів «Харків очима небайдужих дітей», творчо-пошукових робіт «Мій родовід», творчих робіт вільного жанру «Присвята рідному місту») щорічно беруть участь понад 2,5 тис. учнів.

Організації змістовного дозвілля школярів сприяють такі змагання: шкільний чемпіонат Харкова команд КВК, конкурс дружин юних пожежних, змагання з пожежно-прикладних видів спорту, які проводяться Департаментом освіти Харківської міської ради спільно з Харківським міським центром дозвілля молоді, Управлінням патрульної поліції у м. Харкові Департаменту патрульної поліції, Управлінням превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Харківській області, управліннями ДСНС, обласною організацією Добровільного пожежного товариства України.

Вихованню дітей та молоді на кращих національних традиціях та осмисленню школярами історичних та сучасних подій в історії нашої держави сприяє робота ппсільних музеїв. У навчальних закладах міста функціонує 106 музеїв. З 2012 року відкрито 21, 4 було реорганізовано. 15 музеїв навчальних закладів носять звання «зразковий». У музеях створено постійно діючі стенди та експозиції, що висвітлюють події збройної боротьби українського народу за територіальну цілісність нашої країни, участь випускників навчальних закладів в антитерористичній операції.

З метою виховання патріотів - майбутніх захисників України, упродовж 15 років спільно зі Всеукраїнською Федерацією військово-спортивних багатоборств проводяться Спартакіада допризовної молоді та військово-спортивна гра «Патріот».

Спільно з Харківською обласною організацією «Спілка ветеранів АТО» започатковано проведення конкурсів творчих робіт, виставок патріотичних сувенірів, акцій. Щорічно понад 1000 листів та оберегів від школярів м. Харкова передаються військовослужбовцям у зону АТО, мешканцям прифронтових територій Луганської та Донецької областей.

У навчальних закладах міста працюють понад 300 волонтерських загонів. У співпраці з Харківською обласною громадською організацією «Харківський центр волонтерів» щорічно проводиться зліт юних миротворців та волонтерів, для учнів працює «Школа волонтера».

За підтримки Харківської обласної громадської організації миротворців ООН, учасників міжнародних операцій та інвалідів війни в 106 навчальних закладах міста реалізуються проекти «Школа миру» та «Рух юних миротворців». У межах діяльності міського Клубу юних миротворців проводяться огляд-конкурс загонів юних миротворців, гра-квест «Блакитні берети», конкурс патріотичної пісні «Голос миру». Систему роботи м. Харкова щодо виховання підростаючого покоління в дусі культури миру та миротворчості було представлено на всеукраїнських (у Харкові, Києві, Ужгороді) та міжнародних конференціях у Кракові (Польща), Осло (Норвегія), Ліоні (Франція), Женеві (Палац Націй, Швейцарія), Брно (Чехія), Зволени (Словакія).

За участю представників етнокультурних спільнот проводяться міські фестивалі «Веселкою сплелися кольори» (до Дня вишиванки), «Моя багатонаціональна школа» (до Міжнародного дня толерантності), конкурси-презентації «Національна оселя», «Ми різні - ми рівні», інтерактивні програми «Будемо толерантними», «У діалозі культур».

У формуванні активної громадянської позиції школярів значну роль відіграє Харківська міська організація учнівського самоврядування (ХМОУС). До її структури входять 5 базових центрів: планування та розвитку, демократичної культури, молодіжних ініціатив, моніторингових досліджень, прес-центр, працюють громадські об'єднання школярів: Правова корпорація, Клуб юних миротворців, Асоціація шкільних євроклубів, Дебатний клуб. Підтримку дитячим і молодіжним громадським організаціям здійснює Рада кураторів і консультантів.

Особистішому зростанню та профорієнтаційному самовизначенню старшокласників сприяє робота «Школи лідера», «Школи юного управлінця «Мер міста», «Школи журналіста», «Школи підприємця», в яких щороку навчається та реалізують власні ініціативи понад 700 школярів.

У межах реалізації проекту «Учнівське самоврядування» традиційно проводяться учнівський форум «Велика рада старшокласників», звітно-виборча конференція ХМОУС,

Дебатний турнір шкільної ліги, Форум шкільних євроклубів, «Фестивальна весна» тощо. Щороку в заходах проекту беруть участь понад 7000 учнів.

Соціально значущою діяльністю в межах функціонування шкільних дитячо-юнацьких громадських організацій, що працюють у всіх навчальних закладах міста, охоплено понад 70% учнів, що, за даними міжнародної організації ЮШСЕФ, є одним із кращих показників в Україні.

За результатами моніторингових досліджень, динаміка розвитку учнівського самоврядування в навчальних закладах міста щороку поліпшується на 3-5 %, що свідчить про набуття учнями соціальної компетентності та досвіду громадських дій в моделі державно-громадського управління освітою.

Тенденції розвитку

Створено систему роботи щодо реалізації завдань Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки.

Очікувані результати

Підвищення ефективності роботи з національно-патріотичного виховання в системі освіти м. Харкова, формування в молодого покоління патріотизму, відповідальності за долю України.

Стратегічна мета 2. Новітні педагогічні та управлінські технології	
Операційна мета 2.7. Виховання свідомого громадянина - патріота України, що діє на основі національних та європейських цінностей.	Завдання - покращення функціонування всіх елементів системи національно-патріотичного виховання; -здійснення заходів щодо активізації роботи з національно-патріотичного виховання на всіх рівнях; -формування в дітей та молоді патріотизму, національної ідентичності, національної гідності, громадянської активності шляхом реалізації відповідних планів, програм, проектів; -оновлення засобів, форм і методів національно-патріотичного виховання, вивчення та поширення кращого педагогічного досвіду в цій сфері; -розвиток і вдосконалення системи учнівського самоврядування; -розширення складу суб'єктів виховання, посилення їхньої співпраці в межах єдиного виховного простору міста.
Слабкі сторони (проблеми) Відсутність ефективної системи моніторингу у сфері національно-патріотичного виховання. Недостатня активізація діяльності в напрямку впровадження нових форм та методів національно-патріотичного виховання. Недостатність професійного	Сильні сторони (ресурси) Реалізація освітньо-виховних проектів з національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді «Я - харків'янин», «Учнівське самоврядування».

<p>спілкування та обміну досвідом щодо ознайомлення з кращими практиками держав Європейського союзу у сфері національно-патріотичного виховання підростаючого покоління.</p>	
<p>Індикатори виконання</p>	<p>Кількість проведених конференцій, семінарів, круглих столів для різних категорій педагогічних працівників з обговорення та вирішення проблем національно-патріотичного виховання. Кількість навчальних закладів (педагогів), система роботи та досвід яких вивчається та поширюється на міському (всеукраїнському, міжнародному) рівнях. Кількість шкіл - учасників всеукраїнських та міжнародних програм та проєктів національно-патріотичного спрямування. Розширення мережі шкільних музеїв. Кількість дитячих та молодіжних громадських об'єднань, що працюють в освітньому просторі міста, залучення до їхньої діяльності якомога більшої кількості учнів.</p>

Заходи

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні виконавці
<p>2.3. Національно-патріотичне та громадянське виховання в системі освіти м. Харкова 2.3.1. Організаційно-управлінська діяльність</p>			
1.	<p>Забезпечення системного впровадження в навчальних закладах міста програм і проєктів, освітньо-виховних заходів, спрямованих на формування в дітей та молоді ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості, особистої відповідальності за долю і єдність країни.</p>	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
2.	<p>Забезпечення діяльності Координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання дітей та молоді.</p>	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
3.	<p>Забезпечення функціонування Ради кураторів із питань супроводу діяльності учнівського</p>	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради,

	самоврядування та дитячо-юнацьких громадських організацій.		Науково-методичний педагогічний центр
4.	Сприяння розширенню напрямів співробітництва учнівської та студентської молоді навчальних закладів міста з питань патріотичного виховання дітей із соціальними інститутами, громадськими, благодійними організаціями та об'єднаннями, органами державного управління, військовими комісаріатами, військовими частинами Збройних Сил України.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
5.	Сприяння оновленню експозицій шкільних музеїв із метою посилення їхнього національно-патріотичного впливу через представлення інформації про Героїв Небесної Сотні, учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції, воїнів АТО, волонтерів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
6.	Сприяння функціонуванню в навчальних закладах ефективних моделей діяльності органів учнівського самоврядування в межах партнерської співпраці педагогів, учнів, батьків.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
7.	Сприяння участі учнів та педагогів у міжнародних та всеукраїнських заходах, програмах і проектах національно-патріотичного спрямування.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
8.	Налагодження співробітництва лідерів учнівського самоврядування з представниками громадських організацій, органами студентського самоврядування вищих навчальних закладів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
9.	Сприяння поширенню волонтерського руху серед учнівської молоді.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій

			районів Харківської міської ради
10.	Налагодження міжрегіональних та міжнародних зв'язків з учнівськими громадськими організаціями.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
2.3.2. Інформаційно-методичне забезпечення			
11.	Проведення конференцій, семінарів, круглих столів для різних категорій педагогічних працівників за такими напрямками: - питання національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді; - впровадження ефективних форм, методів і технологій у діяльність учнівського самоврядування.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
12.	Виявлення та розповсюдження ефективного педагогічного досвіду з питань національно-патріотичного виховання школярів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
13.	Вивчення ефективного педагогічного досвіду щодо організації діяльності учнівського самоврядування та роботи дитячих громадських організацій у навчальних закладах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
14.	Підготовка та видання інформаційно-методичних матеріалів із питань: - національно-патріотичного та громадянського виховання; - організації діяльності учнівського самоврядування та роботи дитячих громадських організацій у навчальних закладах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
15.	Створення інформаційних банків даних: - ефективного педагогічного досвіду навчальних закладів щодо	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти

	організації роботи національно-патріотичного спрямування; -про міський, районні та шкільні органи учнівського врядування; - функціонування музеїв у навчальних закладах міста.		адміністрацій районів Харківської міської ради
16.	Проведення моніторингів: - результативності участі учнів загальноосвітніх навчальних закладів у міських конкурсах виховного спрямування; - стану розвитку учнівського самоврядування в навчальних закладах міста.	2018-2022 роки 2019, 2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
17.	Інформаційний супровід сторінки «Я - українець, громадянин, патріот» на сайті Департаменту освіти Харківської міської ради.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
18.	Забезпечення висвітлення засобами масової інформації питань: - організації роботи з національно-патріотичного виховання дітей та молоді; - змісту і результативності діяльності органів учнівського самоврядування.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
2.3.3. Виховні заходи з дітьми та учнівсько акції, конкурси національно-патріотичного ю молоддю, спрямування			
19.	Організація та проведення міських заходів серед дітей та учнівської молоді: - конкурсу учнівських творчо-пошукових робіт «Мій родовід»; - конкурсу-захисту учнівських проєктів; - фестивалю дружин юних пожежних; -змагань серед загонів юних інспекторів руху та гри команд КВК юних інспекторів руху; - ігор шкільного чемпіонату Харкова команд КВК; - огляду-конкурсу з допризовної підготовки; -Спартакіади допризовної молоді та військово-спортивної гри «Патріот».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
20.	Проведення загальноміських	2018-2022	Департамент освіти

	масових заходів для загальноосвітніх та позашкільних закладів Харківським Палацом дитячої та юнацької творчості.	роки	Харківської міської ради, Харківський Палац дитячої та юнацької творчості, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
21.	Проведення волонтерських, благодійних акцій, реалізація спільних проектів із питань національно-патріотичного та громадянського виховання спільно з представниками військових частин та громадських організацій.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
22.	Сприяння участі дітей та учнівської молоді в міжнародних та всеукраїнських виховних заходах, програмах і проектах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
2.3.4. Заходи, спрямовані на розвиток дитячого лідерського руху			
23.	Проведення учнівських конференцій, форумів, зльотів: - форуму «Велика рада старшокласників»; - звітно-виборчої конференції Харківської міської організації учнівського самоврядування; - форуму представників учнівських правозахисних осередків; - зльоту юних миротворців та волонтерів; - форуму шкільних євроклубів.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
24.	Проведення фестивалів, конкурсів, турнірів: - фестивалю шкільних дитячо-юнацьких громадських організацій; - конкурсу проектних ініціатив	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів

	«Марафон унікальних справ»; - конкурсу шкільних ЗМІ; - конкурсу кабінетів учнівського самоврядування; - дебатного турніру шкільної ліги.		Харківської міської ради, навчальні заклади м. Харкова
25.	Реалізація проектів дитячо-юнацьких громадських організацій.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади м. Харкова
26.	Проведення круглих столів, тренінгів, семінарів для молодіжних лідерів та педагогів-кураторів дитячо-юнацьких громадських організацій.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
27.	Організація роботи шкіл розвитку лідерів учнівського самоврядування, обдарованих учнів.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради

Напрямок 3. Створення умов розвитку системи освіти

3.1. Кадрова політика

Аналіз сучасної ситуації (початкових умов)

У навчальних закладах міста Харкова працюють близько 22 тисяч співробітників, понад 13 тисяч з них - педагоги.

Працевлаштовано 188 внутрішньо переміщених осіб (з них 152 -педагоги), у навчальних закладах міста працює 30 учасників бойових дій, з них 10 - учасники АТО.

Постійно підвищується якісний склад керівних кадрів: 13 (3,13 %) керівників мають науковий ступінь кандидата наук, 225 (54,35%) -управлінську освіту. Усі керівники пройшли атестацію на відповідність займаній посаді.

Серед педагогів навчальних закладів міста працюють 0,8 % кандидатів наук та 3,9 % мають управлінську освіту.

Повну вищу освіту мають 98 % педагогів загальноосвітніх навчальних закладів, 68,5 % - дошкільних навчальних закладів, 92 % - позашкільних навчальних закладів. Кожного року підвищують освітній рівень за заочною формою навчання у вищих навчальних закладах близько 200 педагогічних працівників міста.

Першу і вищу кваліфікаційні категорії мають 63,4 % педагогів шкіл, 24,95 % - педагогів дитячих садків.

З 2015 року у зв'язку зі змінами нормативно-правової бази щодо статусу молодого спеціаліста прийом випускників вищих навчальних закладів здійснюється на загальних підставах. Впроваджуються нові форми залучення молодих педагогів до навчальних закладів, здійснюється підтримка їх творчості.

У місті діє ефективна система заохочення педагогічних працівників. 30,6% харківських педагогів мають державні і відомчі нагороди. Близько 100 педагогів кожного року отримують надбавки до заробітної плати за підготовку переможців міжнародних і всеукраїнських інтелектуальних змагань. Щорічно присуджується Премія Харківської міської ради в номінації «Освіта і наука».

Тенденції розвитку

Постійно підвищується якісний склад керівних кадрів.

Спостерігається позитивна тенденція щодо збільшення відсотка педагогів, які мають відповідну вищу педагогічну освіту не нижче освітнього кваліфікаційного рівня «спеціаліст». Протягом останніх 5 років зростання становить у загальноосвітніх навчальних закладах близько 3 %, у дошкільних навчальних закладах - близько 18 %, у позашкільних навчальних закладах - близько 5 %.

Знижується плінність педагогічних кадрів.

Стабільним є поповнення навчальних закладів міста Харкова молодими спеціалістами.

Очікувані результати

Задоволення потреб освітньої сфери міста Харкова у висококваліфікованих педагогічних працівниках.

Підвищення якості освіти шляхом осучаснення технологій навчання.

Упровадження в практику роботи закладів освіти сучасних управлінських технологій (перехід від державного до державно-громадського управління).

Стратегічна мета 3. Сучасне освітнє середовище.	
Операційна мета 3.1. Створення потужного кадрового потенціалу.	Завдання: - поліпшення якісного складу керівників та педагогічних працівників шляхом створення умов для неперервної освіти; - підвищення професійної майстерності та якості праці керівних та педагогічних кадрів; -формування інформаційної культури педагогічних працівників; - демократизація процедури призначення керівників навчальних закладів; - всебічне та комплексне оцінювання діяльності педагогічних працівників шляхом їх атестації та сертифікації; - поліпшення загальнокультурного рівня педагогів, запровадження нової етики управлінської діяльності, що базується на принципах взаємоповаги, позитивної мотивації; - поліпшення соціально-економічного становища вчителів, морального і матеріального стимулювання їхньої професійної діяльності; - заохочення випускників вищих навчальних закладів до педагогічної

	діяльності; - підвищення рівня довіри громади до педагога.
Слабкі сторони (проблеми): Потреба у кваліфікованих кадрах для дошкільних навчальних закладів. Невирішеність у повному обсязі соціальних потреб педагогічних працівників. Наявність вакансій вчителів-предметників.	Сильні сторони (ресурси): Підвищення освітнього та кваліфікаційного рівня педагогів. Широке впровадження інформаційних і комунікаційних технологій у навчально-виховний процес. Ефективна система заохочення педагогічних працівників міста. Упровадження нових форм залучення молодих педагогів до навчальних закладів міста.
Індикатори виконання	Якісний склад педагогічних працівників: - почесні та педагогічні звання, нагороди; - кваліфікаційний та освітній рівні.

Заходи

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні виконавці
3.1. Кадрова політика			
1.	Визначення на період до 2022 року потреби в педагогічних працівниках для навчальних закладів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, керівники навчальних закладів
2.	Демократизація процедури призначення керівників навчальних закладів за результатами конкурсного відбору.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради
3.	Створення системи професійної адаптації молодих фахівців. Визначення змісту і форм роботи, вжиття заходів для забезпечення	2018-2022 роки	Управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради,

	їх становлення і зростання.		керівники навчальних закладів
4.	Продовження роботи, спрямованої на надання можливості здобуття другої вищої педагогічної освіти працюючим вчителям.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, керівники навчальних закладів
5.	Створення механізму взаємодії вищих педагогічних навчальних закладів з місцевими органами управління освітою щодо визначення базових навчальних закладів для проведення практики студентів та залучення науковців до роботи в закладах освіти	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, керівники навчальних закладів
6.	Сприяння участі громадських організацій у розв'язанні актуальних проблем освіти, підвищенні ролі вчителя у формуванні громадянського суспільства.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, керівники навчальних закладів
7.	Сприяння направленню на навчання до вищих навчальних закладів працівників дошкільних навчальних закладів, які не мають вищої освіти, на пільгових умовах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, керівники навчальних закладів
8.	Забезпечення умов для проходження курсової перепідготовки медичних сестер дошкільних навчальних закладів на базі медичних закладів міста Харкова.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, Департамент охорони здоров'я

			Харківської міської ради
9.	Здійснення морального та матеріального стимулювання професійної діяльності педагогів - переможців професійних конкурсів та наставників переможців всеукраїнських і міжнародних інтелектуальних змагань.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради

3.2. Науково-методичний супровід розвитку системи освіти

Аналіз сучасної ситуації (початкових умов)

НМГЩ здійснює координацію діяльності методичних центрів управлінь освіти адміністрацій районів Харківської міської ради шляхом проведення заходів, спрямованих на реалізацію освітньої політики м. Харкова, підвищення педагогічної компетентності завідувачів та методистів районних методичних центрів, керівників навчальних закладів, педагогів. З 2011 по 2017 рік НМГЩ працював над організаційним та науково-методичним забезпеченням реалізації науково-методичної теми: «Підвищення якості освіти шляхом удосконалення професійної компетентності педагогів». Основними напрямками реалізації теми стали трансформування сучасних наукових ідей у практику діяльності педагогічних працівників міста, формування їхніх професійних компетенцій для участі в реформаційних процесах і досягненні якісних результатів навчально-виховного процесу.

Зміст науково-методичної роботи реалізується через систему колективних, групових та індивідуальних форм роботи, спрямованих на максимальну активізацію практичної діяльності педагогів. Протягом 2011-2017 років у 314 науково-практичних семінарах, майстер-класах, практичних заняттях, тренінгах, консультаціях, круглих столах, конференціях, нарадах узяли участь орієнтовно 11 тисяч осіб.

Колегіальним органом, що визначає перспективи розвитку науково-методичної роботи в місті, аналізує її результати, є методична рада, до складу якої входять директор та методисти НМПЦ, завідувачі методичних центрів управлінь освіти адміністрацій районів, керівники навчальних закладів міського підпорядкування. На засіданнях розглядаються актуальні питання організації різних аспектів методичної роботи.

З метою забезпечення оптимальних умов для здійснення методичної роботи в навчальних закладах міста НМПЦ протягом 2011-2017 років розроблено 60 методичних рекомендацій, що стосуються впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання та виховання, створено та постійно оновлюються 16 електронних баз і банків даних із різних питань діяльності.

У рамках упровадження інновацій у роботу шкільних бібліотек проводяться заходи, спрямовані на опанування методистами з бібліотечних фондів науково-теоретичних та методичних основ створення та функціонування веб-сторінок шкільних бібліотек. Статус «Шкільна бібліотека-медіатека» надано 12 шкільним бібліотекам міста. Спеціальними бібліотечними програмами «Облік навчальної літератури» та «Облік методичних і періодичних видань», розробленими робочою групою Департаменту освіти Харківської міської ради, забезпечено всі навчальні заклади міста. З метою оптимізації процесу обліку та перерозподілу бібліотечних фондів шкільних підручників у межах міста (району) розроблено електронні таблиці «Облік підручників».

Робота з методистами психологічних служб районів спрямована на збереження та подальший розвиток мережі міської психологічної служби, покращення психолого-педагогічних послуг, що надаються практичними психологами навчальних закладів.

На нарадах, що проводилися за участю фахівців Харківського інституту охорони здоров'я дітей та підлітків, Міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді «Довіра», представників Червоного хреста України, науковців, тренерів та консультантів

міжнародних програм, обговорювалися питання захисту психічного здоров'я учасників навчально-виховного процесу, профілактики поширення негативних явищ у молодіжному середовищі. На базі Науково-методичного педагогічного центру створено робочу групу з питань психологічного супроводу дітей-переселенців із зони АТО.

При Департаменті освіти Харківської міської ради з метою надання шформаційної та психологічної допомоги учасникам навчально-виховного процесу організовано роботу телефону довіри. Щорічно до телефонних консультантів звертається понад 1000 осіб.

З метою виявлення ефективного педагогічного досвіду та підтримки творчо працюючих педагогів проводяться міські конкурси «Учитель року» та «Вихователь року». Конкурсні заходи передбачають роботу методистів із розробки оцінного інструментарію, аналізу та оцінювання сайтів і навчальних проектів конкурсантів, підготовку фахової контрольної роботи, методичний супровід відкритих уроків (занять) та майстер-класів конкурсантів. Відеоматеріали проведення конкурсів «Учитель року» та «Вихователь року» передаються до районних методичних центрів та використовуються на семінарах та засіданнях методичної ради.

За сім років 48 педагогів стали переможцями конкурсу та протягом року отримували щомісячну грошову доплату. Високий рівень педагогічної майстерності переможці міських конкурсів неодноразово підтверджували на обласному та всеукраїнському етапах конкурсу.

Щорічно відповідно до перспективного плану комплексного вивчення стану роботи управлінь освіти адміністрацій районів міста та підпорядкованих їм навчальних закладів проводиться вивчення стану науково-методичного забезпечення системи загальної середньої освіти за протоколами, розробленими методистами НМПЦ.

Протягом семи років проводилося вивчення системи роботи методичних центрів за різними напрямками діяльності.

Тенденції розвитку

Системний характер діяльності методичної служби міста.

Оновлення змісту та форм методичної роботи в напрямку практико-орієнтовного характеру.

Упровадження інноваційних технологій у роботу шкільних бібліотек.

Очікувані результати

Модернізація науково-методичної роботи, її інноваційне вдосконалення на підставі впровадження результатів сучасних наукових і науково-методичних досліджень.

Упровадження в навчальних закладах експериментальних програм та інноваційних проектів для підвищення якості освітнього процесу.

Налагодження зв'язків та ефективної взаємодії з відповідними установами й закладами освіти різних регіонів України та країн Євросоюзу.

Стратегічна мета 3. Сучасне освітнє середовище.	
Операційна мета 3.2. Підвищення якості освіти шляхом удосконалення професійної компетентності педагогів.	Завдання: - опанування дидактичними вимогами компетентнісного та діяльнісного підходів як основи реалізації сучасних цілей освіти; - урізноманітнення форм та методів методичної роботи на користь практико-орієнтованих, експертно-оціночних, консультативних; - активізація співробітництва з вищими навчальними закладами.

Слабкі сторони (проблеми) Невідповідність між потребами у формуванні нового освітнього середовища та рівнем методичної та інноваційної культури педагогів.	Сильні сторони (ресурси) Наявність налагодженої системи колективних, групових та індивідуальних форм методичної роботи. Ефективна робота Міської методичної ради. Багаторічний досвід проведення міських конкурсів професійної майстерності.
Індикатори виконання	Кількість проведених міських методичних заходів. Кількість педагогічних працівників, охоплених міськими методичними заходами. Кількість переможців обласних та всеукраїнських конкурсів професійної майстерності. Кількість навчальних закладів, що впроваджують експериментальні програми та інноваційні проекти з метою підвищення якості освітнього процесу.

Заходи

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні виконавці
3.2. Науково-методичний супровід розвитку системи освіти			
1.	Забезпечення діяльності Міської методичної ради.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
2.	Забезпечення постійної співпраці методистів Науково-методичного педагогічного центру Департаменту освіти Харківської міської ради та методистів управлінь освіти адміністрацій районів Харківської міської ради за різними напрямками.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
3.	Проведення конференцій, семінарів, методичних студій, круглих столів для педагогічних працівників із питань розвитку професійних компетентностей, інноваційної та методичної культури педагогічних працівників.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
4.	Організація та проведення міських конкурсів професійної майстерності.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
5.	Виявлення та поширення ефективного педагогічного досвіду з питань упровадження компетентнісного та діяльнісного підходу в навчанні, вихованні,	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр

	управлінні.		
6.	Придбання ліцензованих електронних засобів навчального призначення для навчальних закладів міста.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
7.	Підготовка до випуску інформаційно-аналітичних методичних матеріалів.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
8.	Щорічне оновлення міських інформаційних банків за різними напрямками діяльності.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
9.	Висвітлення на офіційному сайті Департаменту освіти Харківської міської ради інформації щодо організації та проведення науково-методичних заходів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
10.	Вивчення стану роботи методичних центрів управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради за різними напрямками діяльності.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
11.	Налагодження зв'язків з установами й закладами освіти різних регіонів України та країн Євросоюзу щодо організації методичної роботи з педагогічними працівниками за різними напрямками роботи.	2018-2022 роки	Науково-методичний педагогічний центр
12.	Забезпечення постійної співпраці з вищими навчальними закладами, галузевими науково-методичними установами, громадськими організаціями з питань підвищення професійної компетентності педагогів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
13.	Організація роботи з удосконалення психологічної служби міської.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр

3.3. Розвиток матеріально-технічної бази системи освіти Аналіз сучасної ситуації (початкових умов)

На підготовку матеріально-технічної бази навчальних закладів до нового 2017/2018 навчального року з бюджету міста направлено понад 130 млн грн та 30 млн грн державної субвенції.

Пріоритетними визначено заходи з:

-енергозбереження (замінено 3 тисячі вікон, виконано капітальні ремонти 168 покрівель та 64 інженерних мереж);

-благоустрою територій (здійснено асфальтування у 17 закладах, відновлено огорожу у 27, обладнано ігрові майданчики у 2G2 дитячих садках, відремонтовано фасади 14 навчальних закладів, 12 санвузлів, 18 спортивних та актових залів).

Продовжується розвиток спортивної інфраструктури навчальних закладів. У 2017 році реконструйовано 15 шкільних стадіонів, створено 5 стадіонів у дошкільних закладах. З 2012 року у Харкові оновлено 58 стадіонів.

Планомірно здійснюється оновлення технологічного обладнання. У 2017 році для 110 шкіл і дитячих садків придбано 170 одиниць.

Здійснюється придбання меблів та м'якого інвентарю для дошкільних навчальних закладів, які відновлюють діяльність, та для нових груп у діючих дитячих садках.

Уперше за кошти бюджету міста Харкова придбані сучасні лабораторні комплекси для кабінетів біології (ХГ № 116), хімії (ХТЛ №173), фізики (ХФМЛ № 27, ХГ № 55) та інтерактивне лазерне обладнання для кабінетів з предмету «Захист Вітчизни» (ХСШ № 163, ХЗОШ № 56).

Тенденції розвитку

Постійно проводиться аналіз та системна робота з розвитку матеріально-технічної бази.

Системно здійснюється робота з енергозбереження (заміна вікон, ремонти покрівель, інженерних мереж тощо).

Планомірно здійснюється оновлення меблів, м'якого інвентарю, прального та технологічного обладнання.

Очікувані результати

Створення безпечного освітнього середовища та сучасної матеріально-технічної бази навчальних закладів

Стратегічна мета 3. Сучасне освітнє середовище.	
Операційна мета 3.3. Зміцнення матеріально-технічної бази освітніх закладів.	Завдання: -капітальний та поточний ремонт будівель, приміщень та систем життєзабезпечення навчальних закладів; - осучаснення фізкультурно-оздоровчої бази навчальних закладів; -оснащення сучасним обладнанням харчоблоків, пралень та навчальних кабінетів; оновлення меблів, м'якого інвентарю навчальних закладів.
Слабкі сторони (проблеми) Необхідність постійної модернізації будівель та споруд навчальних закладів, оновлення дитячих ігрових майданчиків та благоустрою територій.	Сильні сторони (ресурси) Достатні обсяги фінансування.
Індикатори виконання	Кількість навчальних закладів, де виконані ремонтні роботи та роботи з

	<p>благоустрою території; оновлено технологічне обладнання. Кількість оснащених навчальних кабінетів. Кількість встановлених ігрових майданчиків. Кількість навчальних закладів, для яких придбано меблі та м'який інвентар.</p>
--	--

Заходи

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні виконавці
1.	Моніторинг стану забезпеченості технологічним обладнанням харчоблоків навчальних закладів та пральним обладнанням дитячих садків.	Щорічно	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
2.	Оновлення технологічного обладнання для харчоблоків навчальних закладів та прального обладнання для дитячих садків.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
3.	Щорічне обстеження стану приміщень, покрівель та інженерних комунікацій навчальних закладів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
4.	Оформлення дефектних актів щодо технічного стану приміщень будівель та споруд навчальних закладів.	У разі потреби	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
5.	Здійснення першочергових капітальних та поточних ремонтів будівель та споруд, реконструкції, виконання ремонтно-реставраційних робіт, благоустрій	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій

	територій у дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних (у тому числі дитячо-юнацьких спортивних школах) навчальних закладах м. Харкова.		районів Харківської міської ради
6.	Продовження реконструкції шкільних стадіонів уроки загальноосвітніх навчальних закладах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
7.	Моніторинг стану забезпеченості меблями навчальних закладів.	Щорічно	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
8.	Придбання меблів для навчальних закладів (у тому числі дитячо-юнацьких спортивних шкіл), у першу чергу дошкільним навчальним закладам та групам, які відкриваються.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
9.	Моніторинг стану забезпеченості спортивним інвентарем та обладнанням закладів освіти.	Щорічно	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
10.	Придбання обладнання для спортивних залів, спортивного інвентарю, елементів дитячих ігрових майданчиків для дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних (у тому числі дитячо-юнацьких спортивних шкіл) навчальних закладів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
11.	Оновлення засобів навчання, навчального обладнання уроки дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних (у тому числі дитячо-юнацьких спортивних школах) навчальних закладах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради

			ради
12.	Оновлення м'якого інвентарю у дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних (у тому числі дитячо-юнацьких спортивних школах) навчальних закладах.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти 1 адміністрацій районів Харківської міської ради
13.	Поетапне оновлення навчальних, методичних та навчально-наочних посібників навчальних закладів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
14.	Фінансування видання, придбання, зберігання та доставки підручників і посібників, у тому числі на умовах співфінансування з бюджету міста Харкова та/або освітньої субвенції на рівні 50 відсотків.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
15.	Оснащення навчальних кабінетів сучасними засобами навчання, лабораторними комплексами тощо.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради

Напрямок 3. Створення умов розвитку системи освіти

3.4. Інформаційні та комунікаційні технології в системі освіти

Аналіз сучасної ситуації (початкових умов)

Парк комп'ютерної техніки навчальних закладів міста становить майже 7000 персональних комп'ютерів.

Навчання учнів здійснюється на базі 263 навчальних комп'ютерних комплексів. Усі загальноосвітні навчальні заклади міста комунальної форми власності оснащені мультимедійною технікою та забезпечені безлімітним доступом до мережі Інтернет за сучасними швидкісними технологіями (за технологією волоконно-оптичної лінії зв'язку - 437 об'єктів) за кошти бюджету міста Харкова.

Продовжується робота з вдосконалення та наповнення контентом офіційних сайтів навчальних закладів та органів управління освіти.

Навчальні заклади міста взаємодіють з ГГС «ДІСО». 100% загальноосвітніх навчальних закладів в управлінській діяльності використовують програму «Курс: Школа», у дошкільних навчальних закладах впроваджується «Курс: Дошкілля».

Важливою умовою розвитку інформаційного освітнього простору є підвищення рівня інформаційної культури різних категорій учасників навчально-виховного процесу.

Традиційно проводиться Кубок з пошуку в мережі Інтернет серед учнів 8-11 класів та конкурс серед педагогів на кращий дистанційний курс.

У рамках співпраці у сфері ІТ-технологій з вищими навчальними закладами міста відбувається навчання 177 вчителів загальноосвітніх навчальних закладів міста на базі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця щодо впровадження і використання системи дистанційного навчання Moodle та технологій підготовки аудіо- та відеоконтенту з навчальних дисциплін.

Надається інформаційна підтримка освітнім та науковим заходам з розвитку ІТ-галузі, зокрема реалізації проекту з популяризації ІТ-спеціальностей серед випускників загальноосвітніх навчальних закладів, що проводиться протягом останніх двох років Асоціацією «Інформаційні технології України».

Тенденції розвитку

Підвищується рівень інформаційної та медіа-грамотності учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Розвивається система дистанційного навчання «Доступна освіта».

Забезпеченість загальноосвітніх навчальних закладів м. Харкова комп'ютерною технікою має позитивну динаміку.

Очікувані результати

Покращення показника кількості учнів на 1 ПК.

Створення у предметних кабінетах автоматизованих робочих місць у вчителів-предметників.

Збільшення відсотка забезпеченості навчальних закладів інтерактивними дошками, навчально-комп'ютерними комплексами.

Стратегічна мета 3.	
Операційна мета 3.4. Формування інформаційно-цифрової компетентності й медіа-грамотності учасників навчально-виховного процесу.	Завдання: -наскрізне використання ЖТ в освітньому просторі; - підвищення рівня інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників та працівників органів управління освіти.
Слабкі сторони (проблеми) Необхідність постійного оновлення парку комп'ютерної техніки. Рівень комп'ютерної грамотності вчителів не завжди відповідає сучасним вимогам.	Сильні сторони (ресурси) Високий потенціал педагогічних працівників для наскрізного запровадження ПСТ. Наявність системи роботи щодо підвищення рівня ЖТ-компетентності педагогічних працівників. Наявність доступу до мережі Інтернет у всіх навчальних закладах та управліннях освіти за сучасними високошвидкісними технологіями.
Індикатори виконання	Кількість учнів на 1 ПК. Кількість автоматизованих робочих місць. Відсоток забезпеченості навчальних закладів інтерактивними дошками.

Заходи

№ з/п	Зміст заходу	Термін	Відповідальні
--------------	---------------------	---------------	----------------------

		виконання	виконавці
3.4. Інформаційні та комунікаційні технології в системі освіти			
3.4.1. Комп'ютеризація навчально-виховного процесу			
1.	Проведення моніторингу стану інформатизації навчальних закладів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
2.	Поетапне оновлення навчальних комп'ютерних комплексів закладів освіти комп'ютерною технікою.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
3.	Оснащення загальноосвітніх навчальних закладів мобільними навчально-комп'ютерними комплексами.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
4.	Забезпечення комп'ютерною технікою дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів, органів управління освітою, закладів та установ освіти.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
5.	Поетапне забезпечення навчальних закладів та установ освіти стаціонарними та портативними мультимедійними комплексами.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
6.	Проведення ремонтних робіт, робіт із модернізації та технічного обслуговування наявних одиниць комп'ютерної техніки закладів та	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти

	установ освіти.		адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
3.4.2. Функціонування єдиного освітнього інформаційного середовища			
7.	Підключення навчальних закладів та установ освіти до єдиної телекомунікаційної комп'ютерної мережі та мережі Інтернет за сучасними високошвидкісними технологіями.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
8.	Використання локальних мереж у закладах освіти з метою надання можливості доступу до мережі Інтернет з усіх автоматизованих робочих місць.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
9.	Технічна підтримка функціонування інтернет-вузла «Освіта Харкова».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради
10.	Модернізація та вдосконалення офіційного сайту Департаменту освіти Харківської міської ради.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради
11.	Забезпечення інформаційного наповнення, розвиток та розширення можливостей проекту «Шкільна бібліотека-медіатека».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
12.	Забезпечення навчальних закладів спеціальним обладнанням для проведення телеконференцій, інтернет-уроків, інтернет-нарад тощо.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
13.	Забезпечення закладів освіти необхідним обладнанням для оновлення доступу до мережі Інтернет.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
3.4.3. Програмні засоби для закладів та установ освіти			

14.	Використання у системі роботи навчальних закладів ІТС «ДІСО», ІСУО, програмних комплексів «КУРС: Школа», «КУРС: Дошкілля»	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
15.	Придбання ліцензійного системного та прикладного програмного забезпечення.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
16.	Придбання програмних засобів навчального призначення для загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади
3.4.4. Підвищення рівня інформаційної культури різних категорій педагогічних працівників закладів та установ освіти			
17.	Організація та проведення навчально-методичних семінарів, педагогічних конференцій з питань інформатизації освіти.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради
18.	Розвиток міської системи дистанційного навчання «Доступна освіта».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради
19.	Організація та проведення учнівських та педагогічних творчих конкурсів, кубків, змагань за напрямом інформаційних та комунікаційних технологій.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, навчальні заклади

Напрямок 4. Розвиток системи роботи з обдарованою молоддю

Аналіз сучасної ситуації (початкових умов)

У місті створена та ефективно функціонує система виявлення, розвитку та підтримки обдарованої молоді. Її цілісність забезпечується діяльністю Координаційної ради, що здійснює взаємодію Департаменту освіти Харківської міської ради, управлінь освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, вищих навчальних закладів і громадських організацій.

Протягом 2013-2016 років вивчено стан організаційно-методичного забезпечення роботи з обдарованими учнями у 25 гімназіях, 13 ліцеях, 35 спеціалізованих школах міста

усіх типів власності. Це дозволило виявити актуальні проблеми та сприяти розповсюдженню ефективного досвіду організації роботи в навчальних закладах.

З метою підвищення компетентності педагогічних працівників проводяться міські семінари для методистів районних методичних центрів та заступників директорів навчальних закладів нового типу. Тематика семінарів пов'язана з питаннями розвитку сприятливого середовища для самореалізації обдарованої учнівської молоді.

Одним з основних чинників, що забезпечують ефективний розвиток міської системи роботи з обдарованими учнями, є співробітництво з вищими навчальними закладами. Департамент освіти Харківської міської ради ініціював важливі проекти, що започаткували перехід взаємовідносин «школа - ВНЗ» на позиції взаємовигідної співпраці. Взаємодія з ВНЗ здійснюється за такими напрямками:

- проведення спільних загальноміських заходів для учнівської та студентської молоді (турнірів, олімпіад, конкурсів, проектів);
- проведення учнівських конференцій;
- науковий супровід міських інтелектуальних змагань;
- функціонування університетських кафедр у школах;
- організація науково-дослідницької діяльності учнів.

Викладачі вищої школи є науковими керівниками й консультантами учнів. Для організації науково-дослідницької діяльності школярів особливе значення має кураторство вчених і можливість використання наукових лабораторій.

З 2016 року проводиться міський конкурс студентських проектів «Харків - місто молодіжних ініціатив». Понад 2000 студентів із 32 вищих навчальних закладів стали учасниками конкурсу в чотирьох номінаціях, 100 з них визнані переможцями.

Система виявлення обдарованої молоді в м. Харкові ґрунтується на поєднанні результатів психолого-педагогічної діагностики та врахуванні рівня навчальних, творчих та спортивних досягнень учнів. У всіх ЗНЗ Харкова проводяться психодіагностичні дослідження з виявлення обдарованих учнів. За підсумками учнівських змагань щорічно оновлюється міський комп'ютерний банк даних «Обдарованість», у якому на сьогодні розміщена інформація про досягнення 5064 учнів.

Розвивається система міських інтелектуальних змагань для різних вікових груп. У 2016/2017 навчальному році в Харкові проведено 19 міських змагань, у яких узяли участь 10477 учнів, що майже втричі більше показників минулого року.

Інформація про міські інтелектуальні змагання,
що проводились у 2016/2017 навчальному році

Формат проведення	Назва змагання	Класи	Кількість учасників міських етапів
Індивідуальні змагання	Олімпіада «Путівка в науку»	4 клас	60
	Міська олімпіада з математики	5-11 класи	547
	Міська олімпіада з фізики	8-11 класи	198
	Міська олімпіада з інформатики	5-11 класи	247
	Конкурс знавців української мови «Філолог-ерудит»	5-7 класи	7256
	Міська відкрита конференція-конкурс для учнів ліцеїв і гімназій «Каразінський колоквиум»	9-11 класи	264

Командні змагання	Міські учнівські турніри юних істориків, журналістів, правознавців, хіміків, біологів, фізиків, географів, економістів, математиків, інформатиків, винахідників та раціоналізаторів (11 турнірів)	7-11 класи	770
	Міський турнір з основ інформатики	5-7 класи	60
	Кубок з пошуку в мережі Інтернет	5-11 класи	1075

Особлива увага приділяється удосконаленню системи міського турнірного руху: шформаїдній підтримці, фінансовому, оргашзаційно-методичному та науково-методичному забезпеченню турнірних змагань, організації участі команд у Всеукраїнських турнірах, моніторингу результативності участі учнів у турнірах різних рівнів.

Пріоритетним напрямом міської освітньої політики є підтримка обдарованих учнів та їхніх педагогів.

Піднесенню статусу обдарованої молоді сприяє міський конкурс «Учень року», що проводиться під патронатом міського голови у 4 номінаціях: «Інтелектуал», «Лідер», «Спортсмен» та «Творча особистість». Щороку орієнтовно 40 старшокласників беруть участь у міському етапі конкурсу, 20 із них стають переможцями. Перемога в конкурсі відкриває широкі перспективи для самореалізації учасників.

Розвивається міська система стимулювання обдарованої молоді. Учні та студенти м. Харкова, які досягли видатних успіхів у навчанні, творчості, спорті, нагороджуються стипендіями Харківського міського голови «Обдарованість» та Харківської міської ради «Кращий учень навчального закладу». З 2011 року сертифікати про призначення стипендії «Обдарованість» отримали 740 учнів загальноосвітніх навчальних закладів та студентів вищих навчальних закладів міста; 1792 учні стали стипендіатами «Кращий учень навчального закладу». 252 учні нагороджені стипендіями Президента і Кабінету Міністрів України. Протягом шести останніх років завдяки перемогам харківських школярів Харківська область утримує першість за кількістю стипендіатів Президента України серед областей нашої країни.

З 2015 року збільшилася кількість стипендіатів Харківської міської ради (264 учні), з 2016 - стипендіатів Харківського міського голови (120 учнів та студентів). Підвищився розмір стипендій: 500 гривень на місяць отримують стипендіати «Обдарованість», 300 гривень - стипендіати «Кращий учень навчального закладу».

Інформація про досягнення обдарованих учнів Харкова щороку публікується в буклеті «Обдарована молодь». Здійснюється цільова фінансова та організаційна підтримка участі дітей міста у всеукраїнських і міжнародних інтелектуальних змаганнях, у тому числі в одинадцяти Всеукраїнських учнівських командних турнірах.

Щорічно майже 100 кращих педагогічних працівників отримують грошову доплату за підготовку переможців всеукраїнських та міжнародних інтелектуальних змагань і перемогу в професійних конкурсах.

Показником ефективності міської системи роботи з обдарованою молоддю є високі досягнення учнів м. Харкова в інтелектуальних змаганнях.

Харківські школярі демонструють стабільно високу результативність участі в ПІ та ІV етапах Всеукраїнських учнівських олімпіад, П та ІІІ етапах Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України, Всеукраїнських турнірах.

Результати участі учнів загальноосвітніх навчальних закладів м. Харкова в ІІІ та ІV етапах Всеукраїнських олімпіад у 2011/2012-2016/2017 навчальних роках

	Навчальний рік					
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
III етап						
I місце	155	159	145	160	166	147
II місце	276	271	277	283	304	290
III місце	421	412	449	375	433	431
Усього переможців	852	842	871	818	903	868
IV етап						
I місце	15	23	23	29	24	22
II місце	27	31	36	32	32	33
III місце	32	28	23	31	33	22
Усього переможців	74	82	82	92	89	77

Результати участі учнів загальноосвітніх навчальних закладів м. Харкова в II та III етапах Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2011/2012-2016/2017 навчальних роках

	Навчальний рік					
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
II етап						
I місце	71	92	101	85	85	86
II місце	98	93	129	117	101	82
III місце	170	119	170	147	156	166
Усього переможців	336	304	400	349	342	334
III етап						
I місце	9	10	9	7	12	8
II місце	13	15	12	14	8	13
III місце	26	27	27	19	13	12
Усього переможців	48	52	48	40	33	33

Результати участі учнівських команд м. Харкова у Всеукраїнських турнірах у 2011/2012-2016/2017 навчальних роках

	Навчальний рік					
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Кількість команд від м. Харкова	28	34	33	45	41	59
I місце	3	4	3	8	4	8
II місце	7	7	9	11	15	14

III місце	8	15	14	16	16	25
Всього перемог	18	26	26	35	35	47

З 2012 року завдяки успіхам учнів шкіл міста Харківська область посідає перше місце серед областей України за кількістю перемог та ефективністю участі у Всеукраїнських олімпіадах, турнірах і Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

За 7 останніх років учні Харкова отримали 40 нагород на міжнародних учнівських олімпіадах з математики, біології, хімії, фізики, астрономії та інформатики (7 золотих, 15 срібних та 18 бронзових медалей).

Тенденції розвитку

Протягом останніх шести років завдяки успіхам школярів міста Харківська область є лідером серед регіонів України за результатами учнівських інтелектуальних змагань.

Щороку учні загальноосвітніх навчальних закладів стають переможцями міжнародних учнівських олімпіад та інших престижних інтелектуальних змагань.

Міська система учнівського турнірного руху забезпечує стабільно високі результати участі команд міста Харкова у всеукраїнських та міжнародних турнірах.

Збільшується кількість учнів, охоплених міськими інтелектуальними змаганнями та залучених до науково-дослідницької діяльності.

Наявна тенденція щодо переходу співробітництва з вищими навчальними закладами від одиничних проєктів до системного процесу, спрямованого на розвиток обдарованої молоді міста.

Очікувані результати

Стабільне ефективне функціонування системи роботи з обдарованою молоддю, здатної оперативно реагувати на виклики сучасності.

Підвищення професійної компетентності педагогів, які працюють з обдарованими учнями.

Розвиток системи ефективної взаємодії з вищими навчальними закладами в напрямку роботи з обдарованою молоддю.

Стратегічна мета 4. Розкриття та розвиток здібностей, талантів і можливостей кожної дитини	
Операційна мета 4.1. Модернізація системи роботи з обдарованими учнями відповідно до потреб Нової української школи.	Завдання: - упровадження інноваційних проєктів, спрямованих на оновлення форм, методів і технологій навчання та виховання обдарованих учнів; - створення умов для підвищення рівня професійної компетентності педагогів щодо виявлення та розвитку обдарованих дітей; - розвиток міської системи інтелектуальних змагань відповідно до потреб обдарованих учнів; - підтримка та заохочення обдарованих учнів, які мають високі досягнення в навчанні, творчості, спорті, та їхніх педагогів; - сприяння створенню кластерних
Операційна мета 4.2. Забезпечення соціальної підтримки та підвищення статусу обдарованих учнів та їхніх наставників.	

	об'єднань між загальноосвітніми та вищими навчальними закладами.
Слабкі сторони (проблеми) Протиріччя між високими пізнавальними потребами обдарованих дітей та рівнем професійної компетентності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів. Необхідність урізноманітнення форм співпраці загальноосвітніх та вищих навчальних закладів відповідно до сучасних потреб обдарованих учнів.	Сильні сторони (ресурси) Наявність ефективного досвіду організації роботи з обдарованими учнями у навчальних закладах нового типу (спеціалізованих школах, гімназіях, ліцеях). Функціонування 169 університетських кафедр у школах міста. Проведення спільних з вищими навчальними закладами загальноміських заходів для учнівської та студентської молоді.
Індикатори виконання	Кількість проведених міських інтелектуальних учнівських змагань. Кількість учнів - учасників міських інтелектуальних учнівських змагань. Кількість переможців всеукраїнських та міжнародних учнівських олімпіад, конкурсів та турнірів. Кількість стипендій для обдарованих дітей та молоді. Кількість педагогічних працівників, які отримують грошову доплату за підготовку переможців всеукраїнських та міжнародних інтелектуальних змагань і перемогу в професійних конкурсах.

Заходи

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні виконавці
4.1. Науково-методичне та інформаційне забезпечення роботи з обдарованою молоддю			
1.	Забезпечення діяльності Координаційної ради з питань організації роботи з обдарованою молоддю.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
2.	Виявлення та поширення ефективного педагогічного досвіду виховання і навчання обдарованих учнів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр,

			управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
3.	Проведення семінарів для різних категорій педагогічних працівників з актуальних питань організації роботи з обдарованою молоддю.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
4.	Інформаційний супровід сторінки «Обдарована молодь» офіційного сайту Департаменту освіти Харківської міської ради.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
5.	Забезпечення висвітлення засобами масової інформації ходу та результативності заходів щодо роботи з обдарованою молоддю.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
6.	Налагодження міжміських, міжрегіональних та міжнародних зв'язків з організаціями та установами, робота яких спрямована на виявлення, навчання та розвиток обдарованих дітей та молоді.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
4.2. Виявлення обдарованої молоді та створення умов для її розвитку			
7.	Щорічне оновлення міського інформаційного банку «Обдарованість».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради
8.	Проведення міських учнівських командних турнірів: - юних математиків; - юних хіміків; - юних біологів; - юних правознавців; - юних географів; - юних економістів;	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр

	<ul style="list-style-type: none"> - юних фізиків; - юних винахідників і раціоналізаторів; - юних інформатиків; - юних журналістів; - юних істориків; - з основ інформатики для учнів 5-7 класів. 		
9.	Організація учнівських конференцій, конкурсів та турнірів спільно з вищими навчальними закладами та громадськими організаціями.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
10.	Проведення конкурсу знавців української мови до Дня української писемності та мови.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
11.	Проведення міської олімпіади для випускників школи I ступеня «Путівка в науку».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
12.	Проведення II (міського в м. Харкові) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
13.	Проведення II (міського) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у загальноосвітніх навчальних закладах міської мережі м. Харкова.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
14.	Проведення міського конкурсу «Учень року».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
15.	Проведення моніторингу результативності участі учнів загальноосвітніх навчальних закладів у міських інтелектуальних змаганнях.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
16.	Здійснення аналізу результатів участі учнів м. Харкова у	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської

	Всеукраїнських учнівських командних турнірах.		міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
17.	Здійснення аналізу результатів участі учнів м. Харкова уроки Всеукраїнських учнівських олімпіадах та Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
18.	Співробітництво з вищими навчальними закладами, галузевими науково-методичними установами, громадськими організаціями з питань роботи з обдарованими дітьми.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
4.3. Соціальна підтримка обдарованих учнів та їхніх педагогів			
19.	Призначення щорічно 120 стипендій міського голови «Обдарованість».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
20.	Призначення щорічно 264 стипендій міської ради «Кращий учень навчального закладу».	2018-2022 роки	Постійна комісія Харківської міської ради з гуманітарних питань (освіта, культура, духовність, молодіжна політика та спорт), Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
21.	Проведення щорічних урочистих прийомів міського голови для учнів та студентів, нагороджених стипендією «Обдарованість» та «Кращий учень навчального закладу».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр
22.	Організація відпочинку та оздоровлення обдарованих учнів у міських, всеукраїнських та міжнародних таборах відпочинку та навчання.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний

			педагогічний центр, управління освіти адміністрації районів Харківської міської ради
23.	Забезпечення участі обдарованих дітей та молоді в всеукраїнських та міжнародних олімпіадах, турнірах, конкурсах, фестивалях, змаганнях, обміні дитячими і молодіжними делегаціями, «інтелектуальному туризмі».	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр, навчальні заклади
24.	Здійснення грошового стимулювання педагогічних працівників, учні яких стали переможцями Міжнародних олімпіад, IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів, III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України, Всеукраїнських учнівських турнірів.	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради
25.	Організація та проведення урочистих заходів з відзначення переможців Всеукраїнських етапів учнівських олімпіад, Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України, Всеукраїнських турнірів, випускників-медалістів	2018-2022 роки	Департамент освіти Харківської міської ради, Науково-методичний педагогічний центр

5. Очікувані результати реалізації Програми та показники ефективності

Реалізація заходів Програми дозволить:

- створити єдиний освітній простір на основі наступності та інтеграції змісту освіти;
- забезпечити умови для якісного реформування освітньої галузі міста;
- розвинути мережу установ освіти для задоволення освітніх потреб мешканців міста, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами;
- створити безпечні умови навчання, виховання та розвитку дітей;
- оновити матеріально-технічну та навчальну бази освітніх закладів; -розширити можливості використання інформаційних технологій в освітньому середовищі міста;
- впровадити в практику роботи закладів освіти сучасні педагогічні та управлінські технології;
- удосконалити систему роботи з обдарованими дітьми.

6. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Головним координатором виконання Програми є Департамент освіти Харківської міської ради.

Контроль за виконанням Програми здійснює Харківська міська рада.

Громадський контроль за ходом реалізації Програми здійснюється постійною комісією Харківської міської ради з гуманітарних питань (освіта, культура, духовність, молодіжна політика та спорт).

Департамент освіти Харківської міської ради звітує про виконання Програми 1 раз на рік.

7. Список використаних скорочень

АТО - антитерористична операція

В(З)Ш - вечірня загальноосвітня школа

ВНЗ - вищий навчальний заклад

ДНЗ - дошкільний навчальний заклад

ДСНС - Державна служба України з надзвичайних ситуацій

ДЮСШ - дитячо-юнацька спортивна школа

ЗМІ - засоби масової інформації

ЗНЗ - загальноосвітній навчальний заклад

ЗНО - зовнішнє незалежне оцінювання

ЗОШ - загальноосвітня школа

ІКТ - інформаційно-комунікаційні технології

КВК - клуб веселих та кмітливих

КВНЗ «ХАНО» - комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти»

КО ХМР - комунальна організація Харківської міської ради

КП - комунальне підприємство

МАН - Мала академія наук

НВК - навчально-виховний комплекс

НМПЦ - Науково-методичний педагогічний центр Департаменту освіти Харківської міської ради

ПНЗ - позашкільний навчальний заклад

ХЗОШ - харківська загальноосвітня школа

ХМОУС - Харківська міська організація учнівського самоврядування

ХСШ - харківська спеціалізована школа

ЧАЕС - Чорнобильська атомна електростанція

ЄС - Європейський союз

Директор Департаменту освіти О.І. Деменко

© Реєстр актів харківської міської ради 2018